BIBLIOTECA C.R.P. Hunedoara

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE UNIȚI-VĂ!

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Anul XIX
Nr. 885
Vineri 10 febr. 1967
4 pag. 25 bani

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI SI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT SI CULTURĂ

„Țara noastră ca o floare" se intitulează interesantul concurs de desene și poezii inițiat de Consiliul regional Suceava al Organizației pionierilor, la care au participat un mare număr de pionieri din toate școlile de pe întinsul regiunii. De curînd, în orașul Suceava a avut loc vernisajul expoziției cu desenele selecționate în urma fazei regionale a concursului. Printre exponate se reliefează desenele membrilor cercului de artă plastică de la Casa pionierilor din Rădăuți, ale pionierilor de la Școala generală din comuna Cristești, raionul Botoșani, de la Școala generală nr. 1 din Suceava și altele. 36 din cele mai valoroase poezii premiate în cadrul concursului se află în prezent sub tipar, reunite într-o frumoasă plachetă.

■

Comitetul P.C.R. al raionului V. I. Lenin din Capitală a organizat un ciclu de conferințe pentru cadrele didactice din învățămîntul de cultură generală.

Recent, conf. univ. Vasile Bunescu, director adjunct al Institutului de științe pedagogice, a vorbit despre „Pedagogia cibernetică și creșterea eficienței procesului de învățămînt". În continuarea ciclului, alți cercetători ai Institutului de științe pedagogice vor vorbi despre unele probleme ale muncii independente în procesul lecției, despre dezvoltarea gîndirii elevilor, despre organizarea timpului liber al acestora.

Conferințele sînt întîmpinate cu un viu interes de toți învățătorii și profesorii din școlile raionului.

■

Cîțiva profesori și elevi ai Liceului „Al. Odobescu" din Mizil au luat inițiativa de a edita cu mijloace locale o revistă școlară, „Flacăra". Primul număr al revistei, apărut recent, publică, pe lîngă unele creații ale elevilor, și o anchetă pe tema pregătirii bacalaureatului, printre cei care vor absolvi anul acesta liceul. Mobilizați de concluziile anchetei, actualii elevi ai clasei a XI-a din Mizil au luat în trimestrul II al anului școlar un start bun. Pentru inimoșii inițiatori, din partea noastră, urări înflăcărate.

■

La Sadova, lîngă Cîmpulungul Moldovenesc, a avut loc nu de mult o impresionantă sărbătorire la care au participat, cu mic cu mare, toți sătenii: aniversarea unui veac de existență a școlii din sat. Printre acțiunile întreprinse cu acest prilej merită înscrisă la loc de cinste expoziția prezentînd istoricul școlii, pentru care au fost adunate cu grijă, din vechi arhive, numeroase documente — matricole, programe școlare, manuale și metodici. De asemenea, expoziția cuprinde fotografii, reproduceri și alte materiale care vorbesc despre activitatea unor învățători și a unor elevi fruntași ai școlii.

■

În cursul anului 1966, lucrătorii Bibliotecii centrale pedagogice au întocmit bibliografii pe teme ca: „Munca independentă a elevului", „Rolul familiei în educarea tinerei generații", „Dezvoltarea gîndirii și vorbirii copilului preșcolar prin jocurile didactice", „Teme scrise pentru acasă", „Lucrările de laborator la fizică", „Mijloacele audio-vizuale în învățămînt", „Conținutul și formele predării muzicii în școala generală", „Întocmirea orarului", „Munca metodică în școală", „Lecția de citire", „Însușirea metodelor de rezolvare a problemelor de matematică" etc.

În sfera gigantilor energii umane:

COPILUL SUPRADOTAT

„Istoria universală — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., la sărbătorirea centenarului Academiei — **apreciază o națiune după contribuția adusă la cunoaștere, după valoarea moștenirii materiale și spirituale pe care o lasă, după rolul pe care-l joacă în domeniul progresului și al civilizației"**. Aceste cuvinte scot puternic în relief necesitatea dezvoltării la maximum a resurselor naționale de inteligență, de talent, de creație spirituală, ca o condiție de bază a afirmării pe plan mondial a unui popor.

Liniile de forță ale politicii partidului nostru în domeniul învățămîntului urmăresc stimularea și valorificarea largă a capacităților creatoare ale tinerei generații. În contextul eforturilor de valorificare a acestor capacități, problema copiilor excepțional dotați ocupă o poziție aparte.

● Un uriaș tezaur potențial de inteligență și talent ● O falsă antinomie pedagogică ● Între precocitate, posibilități de afirmare și primele succese ● De la genii descoperite la genii formate

Incursiune istorică în sfera geniului; o strălucită tradiție românească

Comoara de aur a culturii și a științei românești atestă cu numeroase exemple timpuria cristalizare a unor mari talente și a capacităților unor savanți de prestigiu internațional. Este notoriu, de pildă, faptul că Enescu interpreta strălucit lucrări dificile din repertoriul de pian și de vioară încă de la vîrsta de 5 ani. Eminescu publica primele sale poezii în „Familia" lui Iosif Vulcan atunci cînd încă nu împlinise 16 ani. Tot la vîrsta de 16 ani și-a compus Coșbuc primele caiete de versuri. Nicolae Grigorescu picteză o serie de lucrări remarcabile încă înainte de a împlini 18 ani. Cunoscut de la 5 ani ca un copil cu extraordinare calități, Nicolae Iorga și-a luat licența la 17 ani și doctoratul la 20 de ani, iar Gogu Constantinescu, descoperitorul sonicității, s-a afirmat puternic încă din copilărie atît pe tărîmul matematicii cît și al muzicii.

Întreaga istorie a culturii universale consemnează nenumărate exemple de precocitate atît în domeniul artelor, cît și în cel al științei. Totuși, în ultimele decenii se constată pe plan mondial că în timp ce numărul de talente artistice care se impun puternic prin precocitate se menține la un nivel ridicat, numărul doctorilor în științe la 20 de ani este în serioasă descreștere. Să fie de vină, așa cum opinează unii, maxima abstractizare și extindere ca arie și ca profunzime a unor științe, care fac inaccesibilă abordarea lor cu competență de adolescenți? Sau este vorba mai curînd, așa cum consideră majoritatea celor ce se ocupă de cercetarea problemei copiilor superior dotați, de un viciu educațional?

Condiții favorizante și factori inhibitivi

Ultimele statistici, bazate pe probe organizate în țări cu un nivel dezvoltat de învățămînt general, indică faptul că elevii supradotați reprezintă circa 2,5 la sută din totalul populației școlare. Bilanțul în etapa finală, după încheierea școlarității și intrarea în sfera producției, a cercetării, a creației nu corespunde însă întotdeauna datelor inițiale. Numai o parte dintre supradotați își realizează potențele la valoarea lor reală. Circa jumătate obțin rezultate bune fără nici un atribut în plus. Există chiar și unii care nu s-au adaptat cadrului educațional și pot fi considerați ratați din punct de vedere școlar.

De ce apar aceste fenomene? Se pierd oare pe parcurs aptitudinile? Rezultatele în domeniul geneticii sînt categorice în această privință: predispozițiile, înclinațiile, sînt date certe din punct de vedere biologic, dotări care nu se pierd. Dar adesea ele nu sînt valorificate.

Referindu-se la această irosire de valori spirituale, unii se întreabă dacă nu s-a născut „o opoziție între principiul învățămîntului de masă... și posibilitatea de a asigura fiecărui copil o dinamică a dezvoltării care să-i permită să-și valorifice integral capacitățile". Evident, aceasta, mai ales în condițiile învățămîntului din țările socialiste, este o falsă antinomie. Nu-i mai puțin adevărat că a trebuit respins și punctul de vedere „nivelator" al unor pedagogi care, pînă nu de mult, nu acceptau premisele supradotării și axau întreaga problemă pe plan strict educațional.

Cercetările din domeniul psihologiei și științelor biologice întreprinse cu privire la supradotare au adus implicit în actualitate problema indicilor care permit descoperirea aptitudinilor excepționale, ca și aceea a factorilor care favorizează sau inhibă dezvoltarea lor.

Mulți pedagogi sînt tentați să identifice copilul superior dotat din punct de vedere intelectual cu acel elev care întreabă mereu și vrea să cunoască tot. În clasele mici, în special, atenția educatorului se îndreaptă spre elevul ascultător, interesat, capabil de atenție și memorare. Or, acesta nu este în mod necesar un elev excepțional.

În majoritatea cazurilor elevul excepțional dotat este rezervat în timpul orelor; nu întreabă, pentru că lucrurile importante și le lămurește singur. El se lansează însă din cînd în cînd într-o subtilă speculație intelectuală și ajunge singur la concluzii care depășesc posibilitățile de raționament specifice vîrstei. Încă un indiciu că ne aflăm în fața unui elev excepțional dotat intelectual: el acordă o atenție mai redusă detaliilor și caută generalizări, esențializează, adică utilizează o metodă ce caracterizează gîndirile superioare.

Dacă profesorul sesizează asemenea indici și se ocupă în mod special de copiii cu aptitudini excepționale aceștia pornesc de la început cu dreptul. Renumiți oameni de cultură și știință din țara noastră au evidențiat contribuția majoră la relevarea capacităților lor a cîtorva dintre cei care le-au îndrumat pașii.

O mare influență asupra afirmării copilului supradotat o are apoi atragerea lui în sfera de preocupări a unui cerc de specialiști în domeniul pentru care dovedește o dotare excepțională. Simpla participare la o serie de discuții de specialitate, efervescența științifică sau artistică a ambianței s-au dovedit în multe cazuri catalizatori importanți ai potențelor copilului supradotat.

Un factor de o deosebită însemnătate în dezvoltarea acestuia este succesul pe care-l înregistrează. În cele mai multe cazuri, succesul creează disponibilități pentru depășirea momentelor dificile, ușurează integrarea socială, adîncește abilitatea. Dimpotrivă, sentimentul frustrării, al nerecunoașterii unor merite, constituie un factor demobilizator. Evident, din acest punct de vedere tînărul talent muzical

M. HERIVAN

(Continuare în pag. a 3-a)

Concursurile școlare

Duminică, în întreaga țară s-a desfășurat faza pe localitate a tradiționalelor concursuri școlare de specialitate organizate de Ministerul Învățămîntului și societățile științifice. Un mare număr de elevi ai claselor IX—XI din liceele de cultură generală, ai liceelor de specialitate, ai școlilor profesionale și tehnice, fruntași în studiul literaturii române, al matematicii, fizicii și chimiei au participat la această largă competiție școlară.

„Din an în an concursurile școlare suscită un tot mai mare interes în rîndul elevilor — ne-a spus prof. ALECSANDRINA TUTOVEANU, membră în biroul de conducere a Societății de științe istorice și filologice. Pe lîngă o participare mai numeroasă decît în alți ani, trebuie să remarcăm ținuta serioasă a elevilor, ca și atmosfera sărbătorească în care a debutat actualul concurs. În raionul „30 Decembrie", unde am participat ca președintă a comisiei de concurs, temele probelor au fost bine primite de către elevi. Subiectele de literatură română — „Reflectarea vieții poporului nostru în baladele populare", „Începuturile teatrului românesc și dezvoltarea lui de către scriitorii generației de la 1848" și „Arta analizei psihologice în proza lui Liviu Rebreanu" — le-au dat posibilitatea să dovedească ample lor cunoștințe, preocupările lor în domeniul literaturii, capacitatea de a depăși limitele cunoștințelor școlare".

„Anul acesta s-a dat o deosebită atenție alcătuirii temelor de concurs la fizică — ne-a arătat conf. univ. VIRGIL ATANASIU, președintele comisiei centrale a concursului la această specialitate. Majoritatea filialelor Societății de științe fizice și chimice au ales teme de natură să permită o verificare complexă a cunoștințelor celor înscriși la concurs, a capacității lor de interpretare a faptelor, de sintetizare a noțiunilor studiate. În același timp, temele urmăresc să dea elevilor posibilitatea de a arăta în ce măsură cunosc realizările pe multiple planuri ale economiei, științei și tehnicii din țara noastră".

„Faza pe localitate a concursului de matematică s-a bucurat și ea de o largă participare — ne-a relatat conf. univ. TIBERIU ROMAN, secretar general al Societății de științe matematice. Majoritatea profesorilor au acordat o atentă grijă pregătirii elevilor pentru a participa la concurs. Acest lucru trebuie subliniat dintru început, deoarece reușita unui asemenea concurs se datorește în mare măsură și priceperii și interesului sutelor de profesori din școli".

„În ceea ce privește concursul de chimie — arată prof. MARIETA SAVA, secretar al Societății de științe fizice și chimice — subiectele au permis, judecînd după părerea profesorilor din comisii, să se verifice în egală măsură atît capacitatea de sinteză și nivelul gîndirii științ[ifice], cît și orientarea [elevilor] la problemele a[ctuale] miei".

Tradițiile specialității constituie un puternic stimulent în pregătirea elevilor, un prilej bun de a depista elementele cele mai înzestrate și mai talentate, de a valorifica din plin capacitățile lor.

Participarea delegației Republicii Socialiste România la reuniunile Biroului Internațional de Educație

O delegație a Ministerului Învățămîntului, formată din prof. univ. Miron Constantinescu, adjunct al ministrului învățămîntului și prof. univ. Stanciu Stoian, a participat la lucrările comitetului celor 21 de state membre ale Biroului Internațional de Educație care s-a întrunit la Geneva în zilele de 6-9 februarie a.c. în vederea elaborării unui nou proiect de statut al acestei instituții. Comitetul, din care face parte și țara noastră, s-a constituit la cea de a 31 reuniune a Consiliului general al B. I. E. din iulie 1966.

Reprezentanții țării noastre vor lua parte în continuare și la cea de a 44-a reuniune a Comitetului executiv al B. I. E. care se va desfășura între 13-14 februarie a.c. Pe ordinea de zi propusă pentru [reuniune] figurează prin[tele]: aprobarea situați[ilor] pe exercițiul [1965], proiectul de bug[et pe] exercițiul 1967, rezultat[ele] de a XXIX-a sesiuni a Conferinței internaționale de instrucțiune publică (1966), a XXX-a sesiune a Conferinței internaționale de instrucțiune publică (1967), raport asupra lucrărilor Comitetului celor 21 de state.

Inepuizabile izvoare

La noi, la Vădăstrița, este un obicei păstrat din moși strămoși. La sfîrșitul fiecărei săptămîni de muncă, sîmbăta sau duminica, femeile și bărbații, flăcăii și fetele se întîlnesc pe un tăpșan, la cămînul cultural sau în cîte o casă și stau la taifas, cîntă și joacă. Fiecare își scoate din ladă, pentru aceste întîlniri, ia cea mai strălucitoare, bundița cea mai împodobită și mai mîgălos cusută. Vin la șezătorile acestea cîntăreții vestiți ai satului, neîntrecuți povestitori de snoave și basme, dansatorii cei mai iuți. Și cîteva ceasuri comuna răsună de freamătul cîntecului și al jocului.

Petrecerile acestea, adevărate demonstrații ale frumuseții și bogăției folclorului nostru, sînt așteptate de fiecare sătean al Vădăstriței. Cei mai nerăbdători sînt însă școlarii. I-am însoțit deseori și am văzut cu cît interes urmăresc totul, cît de fermecați privesc jocul și ascultă cîntecele.

Tocmai de aici, de la aceste șezători ale satului, de la dorința pionierilor de a cunoaște mai bine comoara artei noastre populare, a pornit ideea de a organiza un cerc de folclor. La începutul acestui an școlar am alcătuit, împreună cu pionierii, planul de activități al cercului, pornind de la bogatele izvoare pe care ni le oferă comuna. Am prevăzut aici discuții pe teme de folclor și, mai ales, acțiuni de culegere a cîntecelor, a basmelor, a motivelor de cusături etc. Am trecut apoi la lucru.

În primele ședințe ale cercului am discutat despre valoarea literară și istorică a poeziei populare, despre răspîndirea baladei și a doinei în raionul nostru, despre basm și despre circulația lui pe meleagurile noastre, despre frumusețea portului, a cîntecului și a dansului nostru popular. După ce am dat pionierilor o seamă de cunoștințe despre modul cum trebuie cules folclorul, am pornit împreună prin sat.

***Tinerii folcloriști au cutreierat,** timp de cîteva săptămîni, aproape fiecare casă. Și-au făcut astfel mulți prieteni care n-au pregetat să le împărtășească ceea ce știu, să le spună basme și să le cînte doine din bătrîni, să scoată din fundul lăzilor de zestre ii și ștergare înflorite cu minunate cusături.*

În ultima vreme, vizitele noastre au depășit granițele comunei. Nu de mult, am poposit în satul nou, Vădastra, la 2 kilometri depărtare de școală. Ne-am dus s-o ascultăm pe bătrîna Maria Taslica, în vîrstă de 90 de ani, vestită pentru poveștile sale, pentru farmecul cu care le spune. Ne-a primit cu bucurie, în încăperea împodobită cu scoarțe și ștergare oltenești. După tradiționalele urări de bun venit, copiii au rugat-o să le povestească un basm. S-a lăsat liniște deplină. Cîteva minute, bătrîna și-a plimbat privirile blînde peste chipurile lor. Apoi a început, cu glas domol, să depene faptele de vitejie ale lui Făt-Frumos pornit să scape de zmei pe draga lui Ileana Cosînzeana. Pionierii o ascultau vrăjiți. Nici n-au simțit cînd a trecut timpul.

Altă dată am poposit în casa bătrînei Maria Ciocoiu, o casă nouă de cărămidă, luminată electric, înveselită de aparatul de radio. Prezența noastră a impresionat-o puternic pe gazdă. Nu mai văzuse de mult, în jurul ei, o asemenea adunare de copii. Chipul i s-a îmbujorat, vorba i s-a încălzit. A prins să ne povestească basme pe care le-a ascultat și ea cînd era copilă — „Trei fete în cînepă", „Măriuța băzăcuța", „Fata cea cuminte", „Gălbiori de lîngă soare" — cu isprăvi nemaipomenite, cu chipuri luminoase de fete, cu flăcăi isteți, viteji și curajoși.

Lîngă acești neîntrecuți rapsozi populari am trăit cu toții momente de neuitat. Ele au constituit pentru pionieri un minunat prilej de a înțelege valoarea artei noastre populare, bogăția spirituală a vieții poporului.

Activitatea cercului de folclor nu s-a mărginit însă numai la aceste vizite. În cîteva rînduri am avut și noi, ca oaspeți, pe cîțiva din cîntăreții comunei. Au venit în mijlocul nostru cu multă bucurie și ne-au cîntat doine și cîntece bătrînești pe care le-am imprimat la magnetofon. Am adunat astfel numeroase înregistrări de cîntece și basme populare, pe care le prezentăm tuturor elevilor școlii.

În comuna Vădăstrița se află și neîntrecute cusătorese. Mulțumită lor, pionierii au colecționat în trimestrul trecut cîteva sute de motive naționale de o deosebită frumusețe, pe care le-au strîns într-un album. Nu s-au mulțumit însă numai cu atît. Fetele din cercul nostru și-au arătat dorința de a executa și ele astfel de cusături. Atunci ne-am gîndit să invităm pe una dintre cusătorese, ca să le învețe a lucra. Nu de mult a avut loc prima întîlnire de lucru. Pionierele au venit cu pînză, cu ață colorată, cu ac și au învățat cu drag cele dintîi taine ale migăloasei arte a cusutului. Pe fișiile lor de pînză au și început să apară linii, puncte, cruciulițe. Următoarele întîlniri cu sătencele renumite pentru priceperea lor la cusături sînt așteptate cu nerăbdare.

Ne-am propus ca, la sfîrșitul anului, să organizăm o expoziție a cercului, la care să fie expuse toate cusăturile strînse de pionieri, precum și cele executate de mîna lor. De asemenea, la serbarea de sfîrșit de an tinerii folcloriști vor prezenta cele mai frumoase melodii populare culese de ei.

Am arătat aici numai cîteva aspecte din bogata activitate pe care o desfășoară cercul nostru. Viața satului, oamenii din jur ne oferă, pentru adîncirea și înfrumusețarea acestei activități, inepuizabile izvoare.

Prof. ANGELA DUMITRESCU
comuna Vădăstrița, raionul Corabia

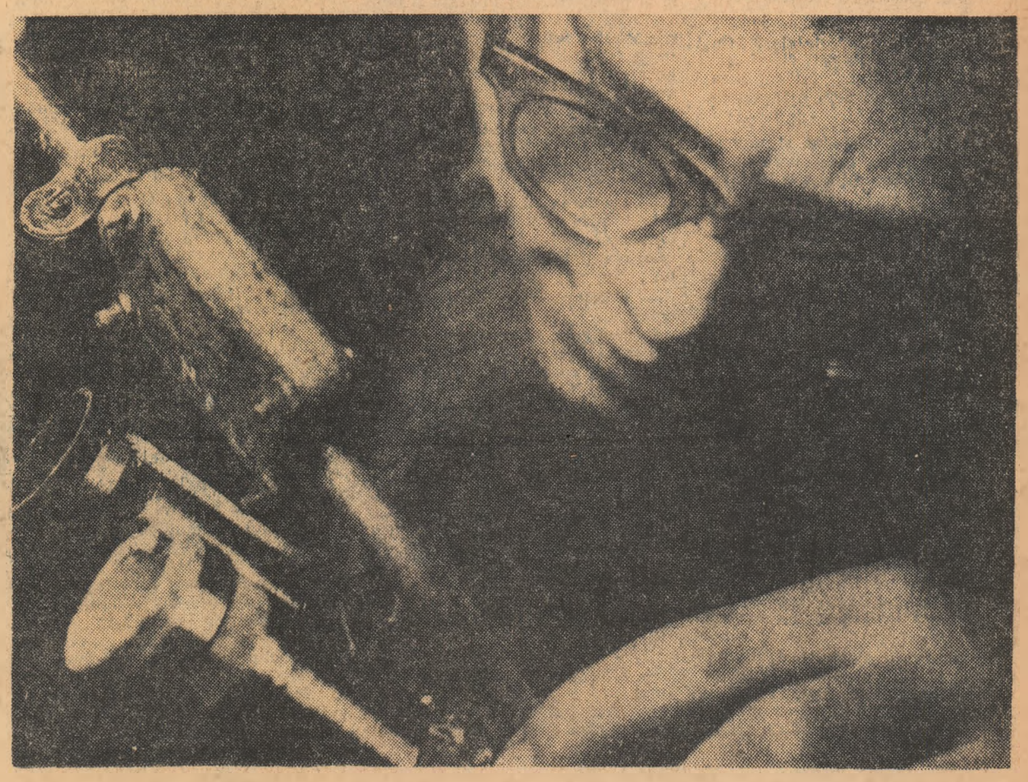

Prof. VALERIU BOGDĂNEȚ: *Radiotehnică*

PROGRAMA ORELOR DE DIRIGENȚIE

— Clasa a VII-a - 35 ore anual —

În clasa a VII-a, colectivul de elevi fiind aproape închegat, dirigintele este preocupat în mai mare măsură să îmbine acțiunea sa directă asupra fiecărui elev în parte cu forța educativă a colectivului. Bazîndu-se pe spiritul critic în plină dezvoltare, atît față de faptele colegilor, cît și față de propriile fapte, dirigintele dirijează manifestările elevilor spre formarea unei opinii colective intransigente față de delăsările în muncă, față de abaterile de la disciplina școlară.

Corespunzător intereselor ce se dezvoltă la această vîrstă, dirigintele va intensifica munca de orientare școlară și profesională, dirijînd cu grijă preocupările elevilor către acele domenii de activitate pentru care dovedesc înclinații, aptitudini.

Urmărind, în continuare, obiectivele educative din clasele precedente, dirigintele, atît în munca sa directă cu elevii, cît și în colaborare cu profesorii clasei, cu familia, în activitatea cu organizația de pionieri, în calitatea sa de comandant, va acorda o atenție specială celor două obiective de bază: ridicarea nivelului la învățătură al elevilor și educația lor moral-cetățenească.

Aceste obiective vor fi realizate, în strînsă interdependență, în toate activitățile desfășurate de diriginte, cu deosebire în cadrul orelor de dirigenție. Astfel, în orele destinate analizei activității elevilor, se va urmări ridicarea la un nivel mai înalt a conștiinciozității lor, educarea motivelor superioare ale învățării, formarea unor deprinderi de muncă susținută și sistematică în vederea însușirii temeinice a materiei predate în cadrul obiectelor de învățămînt.

În orele de dirigenție consacrate temelor cu caracter etic, se va da o mai mare atenție problemelor privind formarea trăsăturilor morale ale elevilor, cum sînt patriotismul socialist și internaționalismul proletar, spiritul de colectiv, disciplina conștientă, concordanța dintre convingerile morale și comportare, simțul răspunderii pentru calitatea pregătirii, a rezultatelor obținute la învățătură, pentru comportarea în școală și în afară de școală.

O atenție sporită va acorda dirigintele clasei a VII-a, dezvoltării sentimentului de stimă și respect între băieți și fete, problemelor de educație sanitară, cu deosebire celor de igienă individuală și socială.

Repartizarea orelor (cu caracter orientativ)

Conținutul orelor	Număr de ore			Total
	Tr. I	Tr. II	Tr. III	
Educația moral-cetățenească	9	6	8	23
Organizarea și educarea colectivului de elevi	3	3	3	9
Educația igienico-sanitară	2	1	—	3
TOTAL TRIMESTRIAL ȘI ANUAL	14	10	11	35

I. EDUCAȚIA MORAL—CETĂȚENEASCĂ

1. Educarea elevilor în spiritul patriotismului socialist și al internaționalismului proletar:

Se va adînci noțiunea de patriotism, punîndu-se accentul pe rolul poporului, al maselor populare în făurirea istoriei, pe rolul clasei muncitoare conduse de partid, pe reliefarea rolului patriei noastre în promovarea solidarității internaționale a celor ce muncesc, în întărirea sistemului mondial socialist, prin:

— scoaterea în evidență a dirzeniei și consecvenței poporului nostru în lupta pentru libertatea socială și națională;

— reliefarea rolului conducător al partidului în toate domeniile economiei și culturii noastre socialiste, în toate sectoarele vieții de stat;

— scoaterea în evidență a legăturii indisolubile dintre patriotismul socialist și internaționalismul proletar;

— adîncirea noțiunii de internaționalism proletar; explicarea importanței solidarității internaționale a oamenilor muncii de pretutindeni; relevarea unor aspecte ale acestei solidarități;

— cultivarea la elevii români a sentimentului de frăție cu tinerii de alte naționalități, cunoașterea realizărilor din patria noastră, rod al muncii unite a poporului român cu naționalitățile conlocuitoare;

— formarea la elevi a convingerii că realizările țării noastre contribuie la întărirea sistemului mondial socialist;

— reliefarea rolului țării noastre în întărirea unității sistemului mondial socialist;

— scoaterea în evidență a prestigiului dobîndit de Republica Socialistă România pe arena internațională;

— popularizarea realizărilor din alte țări socialiste.

Exemple de teme pentru orele de dirigenție (cu caracter orientativ):

— Ce înțelegem prin solidaritatea frățească cu oamenii muncii din lumea întreagă și cum ne putem manifesta pe linia acestei solidarități?

— Partidul Comunist Român — luptător neobosit pentru promovarea păcii și a colaborării între popoare.

— Luptînd pentru dezvoltarea patriei noastre, luptăm pentru întărirea sistemului mondial socialist.

— Frumusețea și semnificația prieteniei noastre cu elevii din alte țări.

Activități în afară de clasă (în colaborare cu profesorii clasei, organizate de diriginte, în calitatea sa de comandant, prin detașamentul de pionieri).

— Vizitarea locurilor și monumentelor istorice, care evocă lupta poporului nostru pentru eliberarea socială și națională.

— Vizitarea muzeelor și expozițiilor pentru cunoașterea realizărilor din diferite domenii ale economiei și culturii patriei noastre, ale celorlalte țări.

— Organizarea unor lecturi și vizionarea unor filme care prezintă aspecte ale luptei popoarelor pentru pace.

— Stimularea elevilor să corespondeze cu elevii din alte țări.

2. Educarea atitudinii comuniste față de muncă

Se va urmări, îndeosebi, antrenarea intensă în munca de învățătură a fiecărui elev în parte, prin exercitarea unui control riguros și perseverent asupra rezultatelor muncii, prin mobilizarea continuă a opiniei colectivului clasei spre îmbunătățirea acestor rezultate, prin informarea cu regularitate a familiei.

Scoaterea în evidență a rolului muncii în viața socială și în dezvoltarea personalității prin:

— reliefarea faptului că munca stă la baza obținerii bogățiilor materiale și spirituale;

— reliefarea valorii educative a muncii în dezvoltarea multilaterală a omului și a faptului că în socialism munca este principalul mijloc de afirmare a valorii personalității;

— cultivarea la elevi a dorinței de a urma exemplul unor oameni de seamă și sublinierea rolului muncii în realizările lor.

Cunoașterea și dezvoltarea intereselor și aptitudinilor elevilor și orientarea lor școlară și profesională pe baza acestora.

Dezvoltarea unor trăsături de caracter legate de atitudinea față de muncă: exigența față de munca proprie și a altora; perseverența, sîrguința, modestia, inițiativa, disprețul față de cei leneși, dorința continuă de a se depăși.

Exemple de teme pentru orele de dirigenție (cu caracter orientativ):

Învățătura temeinică — condiție esențială a unei munci creatoare în oricare domeniu de activitate al patriei socialiste.

— Munca, izvorul tuturor bunurilor materiale și spirituale ale omenirii.

— Munca, factor principal de dezvoltare multilaterală a omului.

— Produse românești peste hotare; „Fabricat în Republica Socialistă România" — marcă de prestigiu.

— Figuri de inventatori, români cu renume mondial.

— Munca înnobilează pe om, lenea îl înjosește.

— Cum reușesc să înving greutățile pe care le întîmpin în muncă.

— Părerea mea despre munca colegilor și a lor despre munca mea.

Activități în afară de clasă (în colaborare cu profesorii clasei, organizate de diriginte, în calitatea sa de comandant, prin detașamentul de pionieri).

Vizitarea unor unități industriale și agricole, a unor șantiere, a unor instituții culturale.

Antrenarea elevilor la activități de folos obștesc.

Întîlniri cu inovatori, cu fruntași din diferite domenii de activitate.

3. Educarea elevilor în spiritul colectivismului și al umanismului socialist.

Se va urmări, îndeosebi, formarea la elevi a convingerii că participarea la viața colectivului socialist influențează pozitiv dezvoltarea personalității, prin:

— dezvăluirea posibilității colectivului de elevi de a contribui la educarea membrilor săi;

— reliefarea rolului tradițiilor și al perspectivelor în viața și dezvoltarea colectivului de elevi; stimularea elevilor la statornicirea unor tradiții frumoase și la elaborarea unor perspective ale dezvoltării colectivului clasei și al școlii;

— conducerea elevilor la înțelegerea legăturii dintre dezvoltarea colectivului și dezvoltarea individului;

— scoaterea în evidență a rolului educativ al opiniei colectivului; îndrumarea elevilor spre formarea unei opinii înaintate a colectivului lor;

— reliefarea frumuseții vieții în colectiv.

Dezvoltarea, în continuare, a deprinderii de a se subordona voinței și gîndirii colective, de a îndeplini cu promptitudine cerințele formulate de către conducerea colectivului, dezvoltarea spiritului organizatoric și a priceperii de a conduce.

Antrenarea cît mai intensă a elevilor la viața colectivului clasei și analiza participării lor la rezolvarea problemelor și intereselor colectivului, dezvoltarea spiritului de solidaritate și de întrajutorare.

Exemple de teme pentru orele de dirigenție (cu caracter orientativ):

— Unul pentru toți, toți pentru unul!

— Apărînd onoarea colectivului, apărăm onoarea fiecăruia dintre noi.

— Cum contribui eu la manifestarea unei opinii sănătoase în colectivul nostru?

— Să luptăm împotriva manifestărilor nesănătoase din colectivul nostru.

— Să statornicim relații de stimă și respect între membrii colectivului, între fete și băieți.

Activități în afară de clasă (în colaborare cu profesorii clasei, organizate de diriginte, în calitatea sa de comandant, prin detașamentul de pionieri).

Antrenarea elevilor la organizarea de acțiuni colective (excursii, drumeții, serbări etc.).

Întîlniri cu muncitori și cooperatori fruntași care să vorbească elevilor despre aspecte ale muncii colective și despre tradițiile existente la locurile lor de muncă.

4. Educarea elevilor în spiritul disciplinei socialiste

Se va urmări, îndeosebi, familiarizarea elevilor cu trăsăturile disciplinei socialiste (atitudine activă, creatoare și inițiativă, perseverență etc.) și determinarea unei conduite corespunzătoare prin:

— conducerea elevilor către înțelegerea deosebirii dintre caracterul forțat, silnic al disciplinei din orînduirile bazate pe exploatare și caracterul conștient al disciplinei socialiste; lămurirea noțiunii de disciplină conștientă;

— reliefarea faptului că disciplina socialistă este o disciplină fermă; evidențierea deosebirii dintre disciplina fermă și disciplina oarbă;

— dezvăluirea raportului dintre disciplina socială și cea școlară; sublinierea rolului disciplinei în viața socială și în școală.

Exemple de teme pentru orele de dirigenție (cu caracter orientativ):

— Disciplina în muncă în trecut și azi.

— Disciplina socialistă — factor important în obținerea marilor realizări ale poporului nostru.

— Ce înseamnă a fi disciplinat în școala socialistă.

— Contribuția mea la întărirea disciplinei în clasa noastră.

— Disciplina fermă a colectivului — condiție a obținerii unor rezultate bune în munca fiecăruia dintre noi.

Activități în afară de clasă (în colaborare cu profesorii clasei, organizate de diriginte, în calitatea sa de comandant, prin detașamentul de pionieri).

Organizarea unor lecturi în colectiv cu privire la aspecte ale disciplinei în diferitele orînduiri sociale.

Întîlniri cu fruntași din diferite sectoare de activitate (activiști de partid, de stat, oameni ai muncii), care să le vorbească elevilor despre importanța disciplinei socialiste în muncă, despre felul în care disciplina condiționează rezultatele muncii.

5. Dezvoltarea altor trăsături morale

Se va urmări, îndeosebi, educarea elevilor în spiritul modestiei, al stimei și respectului pentru sexul opus și al demnității personale prin:

— lămurirea noțiunilor de modestie și demnitate personală;

— punerea în evidență a faptului că modestia nu presupune renunțarea la afirmarea demnității personale;

— reliefarea faptului că modestia și atitudinea demnă înfrumusețează conduita omului și viața colectivului;

— conducerea elevului către înțelegerea faptului că demnitatea personală are la bază și o ținută exemplară în muncă și în toate relațiile sociale;

— formarea la elevi a convingerii că modestia și atitudinea demnă determină respectul celor din jur;

— orientarea elevilor către combaterea manifestărilor de îngîmfare, supraapreciere a propriilor posibilități și de renunțare la demnitatea personală;

— analiza conduitei unor elevi din punctul de vedere al manifestării modestiei și demnității personale;

— punerea în evidență a calităților intelectuale și morale ale fetelor și ale băieților, prezentarea unor mari personalități din domeniul științei — bărbați și femei — distinse cu premiul Nobel, a unor militanți de frunte pe plan social;

— prezentarea amănunțită a felului cum trebuie să se manifeste stima și respectul între băieți și fete, cum trebuie să se comporte unii cu alții în clasă și în afară de clasă, pe stradă, la spectacole, în excursii și drumeții.

Teme pentru orele de dirigenție (cu caracter orientativ):

— Ce înseamnă a fi modest?

— Unde duce îngîmfarea?

— Explicarea proverbului: „Lauda de sine nu miroase a bine".

— Ce trebuie să înțelegem prin demnitate personală și cum ne-o manifestăm?

— Creșterea prestigiului și demnității oamenilor muncii în societatea socialistă în raport cu alte orînduiri sociale.

Activități în afară de clasă (în colaborare cu profesorii clasei, organizate de diriginte, în calitatea sa de comandant, prin detașamentul de pionieri).

Vizitarea Muzeului de istorie a Partidului Comunist, a mișcării revoluționare și democratice din România, a Muzeului Doftana și a altor muzee istorice, pentru a cunoaște suferințele îndurate cu demnitate de comuniști, pentru cauza socialismului, suferințele poporului și a celor mai buni fii ai săi.

Întîlniri cu oameni de știință și fruntași în producție, care să le vorbească elevilor despre manifestări ale oamenilor muncii din țara noastră, pe linia modestiei și a apărării demnității personale.

Lectura, în colectiv, a unor opere literare care dezbat aceste teme.

II. ORGANIZAREA ȘI EDUCAREA COLECTIVULUI DE ELEVI *)

1. Exemple de teme pentru orele de dirigenție, privind organizarea colectivului (cu caracter orientativ).

— Ce înseamnă să știi să conduci și să te supui în cadrul vieții de colectiv?

— Cu ce am contribuit la închegarea, la consolidarea colectivului clasei și al școlii?

— Perspectivele muncii — condiție a dezvoltării colectivului de elevi.

2. Exemple de teme pentru orele de dirigenție, privind analiza activității colectivului (cu caracter orientativ):

— În ce măsură dovedim prin rezultatele muncii noastre că dorim să devenim constructori de nădejde ai socialismului?

— Se poate mîndri colectivul clasei cu munca fiecăruia dintre noi?

— În dreptul fiecărui nume — rezultate bune în muncă și fapte demne.

III. EDUCAȚIA IGIENICO-SANITARĂ

Trimestrul I

Noțiuni de anatomie și fiziologie a organelor de reproducere 1 oră

Pubertatea (orele se vor preda diferențiat pentru fete și băieți) 1 oră

Trimestrul al II-lea

Transformările neuro-hormonale ale pubertății. Igiena intimă — măsură importantă de păstrare a sănătății . . . . . 1 oră

NOTĂ

*) Sarcinile Programei muncii educative cl. a VII-a subordonate acestui obiectiv sînt, în general, aceleași în toate clasele. Ele sînt prezentate, în linii mari, în programa clasei a V-a, la același capitol.

Vizitele la marile ceități ale industriei noastre socialiste prilejuiesc momente importante în educația patriotică a elevilor. În imagine construcția noului furnal de la Combinatul Siderurgic Hunedoara.

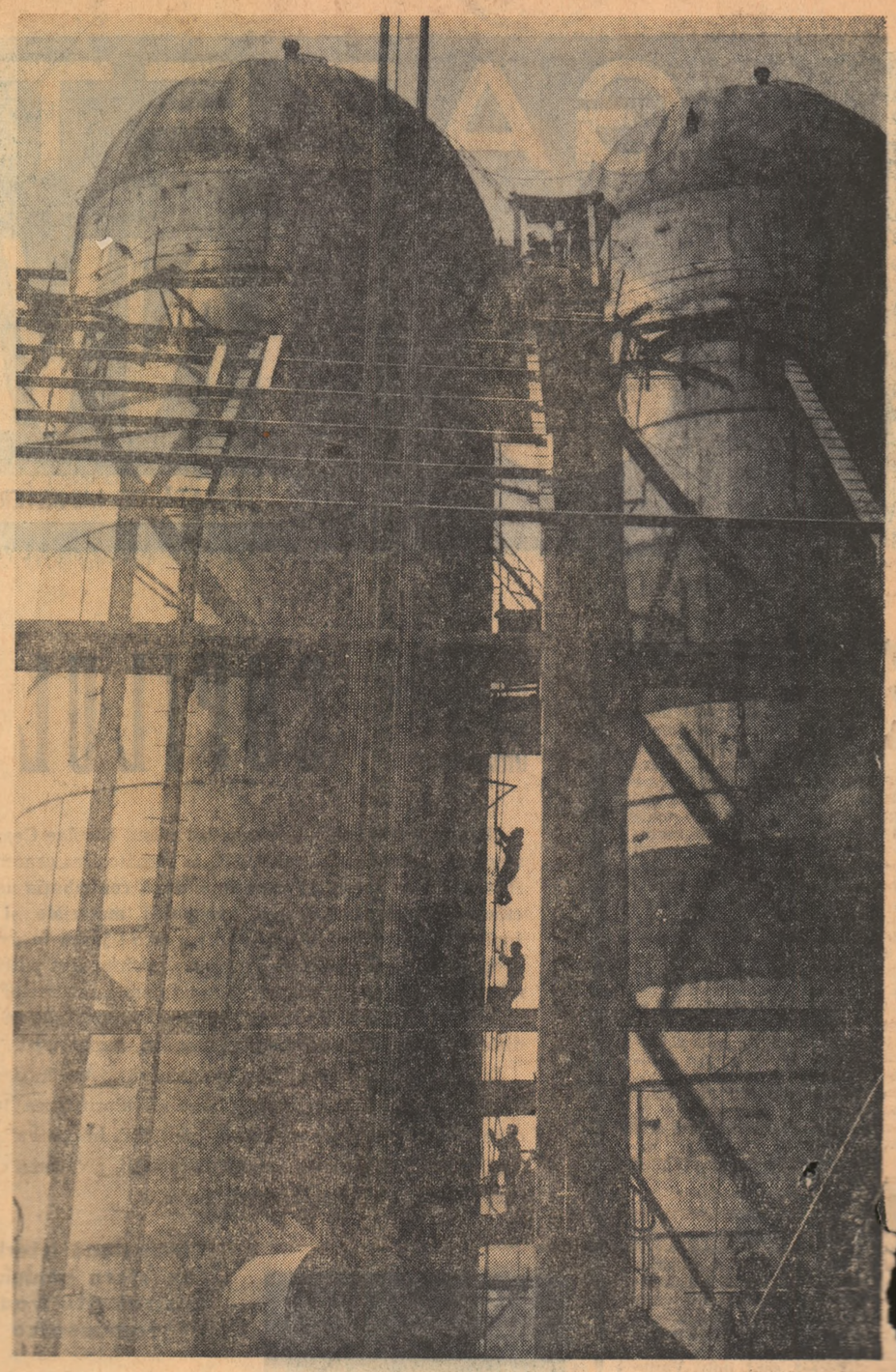

Tribuna experienței

Formarea noțiunii de număr

Formarea noțiunii de număr ocupă un loc esențial în programa de aritmetică a claselor I—IV. Rolul principal îl are însă aici clasa I, în care elevul se întîlnește pentru prima oară cu numărul. Metodica predării aritmeticii arată că noțiunea de număr trebuie să se formeze pe baza unor reprezentări corecte despre mulțime, considerată ca un aspect particular al noțiunii de mărime. Din păcate, însă, metodica nu spune nimic despre modul cum pot fi făcute accesibile elevilor din clasa I o serie de noțiuni legate de mulțime cum sînt corespondența biunivocă, reuniunea, succesiunea, incluziunea, intersecția. (Firește, nu este vorba ca elevii clasei I să folosească aceste expresii ca atare, ci să opereze cu conținutul lor, atît pe plan mintal, cît și pe planul activității practice).

Încercînd să rezolv singur această problemă, am distins în predarea aritmeticii în clasa I două perioade mari: una pregătitoare, de circa 2—3 săptămîni, și una de predare propriu-zisă a cunoștințelor prevăzute de programă. În prima perioadă i-am familiarizat pe elevi cu noțiunea de mulțime, de grupă, prin intermediul reprezentării unor grupe de obiecte. Copiii au, în general, suficiente reprezentări despre grupele de obiecte, dobîndite din propria lor experiență de viață (membrii familiei, animalele din curte, jucăriile, grupe de alte obiecte din jur, percepute în mod nemijlocit, ca și grupe de imagini ale unor obiecte). Datorită acestui fapt noțiunea de grupă se însușește fără dificultăți. Este adevărat că reprezentarea mulțimii printr-un singur element sau prin nici unul (mulțimea vidă, indicată grafic prin cifra zero) este uneori mai greu înțeleasă, dar nici aici dificultățile nu sînt de neînvins.

Am folosit în acest scop, ca material intuitiv, bețișoare, bile sau figurine, eliminînd din grupele respective cîte unul sau mai multe elemente, pînă am ajuns la mulțimea formată dintr-un singur element. Am însoțit operația respectivă cu o reprezentare grafică — un cerc ce se micșorează o dată cu micșorarea numărului elementelor După ce am ajuns la mulțimea formată dintr-un singur element am făcut o pauză de cîteva zile, în care timp am efectuat cu elevii exerciții de comparare a mulțimilor. Am continuat apoi procesul de reducere a elementelor prin eliminare, ajungînd la mulțimea fără nici un element, pe care am prezentat-o grafic, în mod convențional, printr-un cerc de mărimea semnului zero (obținut ca urmare a micșorării cercului ce reprezintă mulțimea odată cu eliminarea succesivă a elementelor). Procedeul e simplu, are un aspect de joc, dar mi-a permis să înlocuiesc relația „mulțime — grup de elemente" și „mulțime — nici un element", care dă naștere la contradicție în mintea copilului, prin relația „mulțime — elemente variabile în cadrul unui grup. În acest caz asociația nu se mai stabilește între mulțimi cu mai multe sau mai puține elemente, ci între o mulțime cuprinzînd elemente variabile și semnul grafic de reprezentare a ei.

Tot în primele săptămîni de școală am efectuat, cum am spus mai sus, exerciții de comparare a mulțimilor. Cu acest prilej am dat elevilor noțiunile de „tot atît", „mai mult", „mai puțin". Pentru exemplificare am folosit figurine — de exemplu: morcovi și iepurași, stabilind dacă mulțimea iepurașilor este tot atît de mare ca mulțimea morcovilor, mai mare ori mai mică.

La început elevii pot executa punerea la un loc a două mulțimi (grupe de obiecte), obținînd o mulțime cu mai multe elemente. (Este de preferat ca această operație să se execute cu bețișoare din material plastic de culori diferite). Nu este necesar ca toți copiii să ia același număr de bețișoare, întrucît aici nu interesează numărul elementelor. Elementele celor două mulțimi trebuie să fie însă de același fel, pentru ca mulțimea rezultată să fie formată din același fel de elemente. Această operație, care înseamnă, de fapt, reuniunea a două mulțimi, este o operație premergătoare adunării. Am reunit (pus la un loc) două mulțimi de bețișoare, bile, cercuri (de culori diferite) și am obținut o mulțime tot de bețișoare, bețe, cercuri etc.

Există, deci, posibilitatea de a se introduce chiar din clasa I noțiunea de mulțime și ideile legate de ea. În clasele următoare ar putea fi folosite chiar, după părerea mea, unele expresii ca reuniune, corespondență biunivocă (în cadrul rezolvării problemelor), succesiunea, incluziune, intersecție.

GH. SIRETEANU
învățător emerit
Iași

Masă pentru aplicații practice

Construită din tablă groasă cu dimensiunile de 2 m. lungime și 1,20 m. lățime, cu picioarele montate pe rulmenți și fiind prevăzută cu un dispozitiv care-i îngăduie o rotație de 360°, „masa pentru aplicații practice" realizată de profesorul Grigore Gheba de la Școala generală nr. 146 din București înlesnește mult efectuarea demonstrațiilor. Ea este utilă îndeosebi la lecțiile de geometrie și trigonometrie.

Poligonul de tablă are drept accesorii o alidadă, concepută și construită în așa fel încît să se poată întrebuința pe masa cu nisip pentru măsurarea pe orizontală și verticală a unghiurilor, o ruletă, jaloane și elemente de prefigurare a terenului. Se permite astfel, între altele, determinarea lățimii unui rîu cînd trecerea lui este inaccesibilă, stabilirea înălțimii unei case cînd baza este inaccesibilă, ridicarea unui teren reprezentînd un sat cu case, pomi etc. la scara 1/10 s.a.m.d. Se pot face, de asemenea, aplicații practice din domeniul topografiei, geometriei, geografiei fizice.

Ușor de manevrat, de o construcție simplă, masa realizată de prof. Gheba creează posibilitatea să se efectueze în clasă unele demonstrații care nu se puteau desfășura pînă acum decît pe teren.

Repetent, dar... absolvent

Rani Florica a frecventat în anul școlar 1963—1964 clasa a VI-a, la Școala generală nr. 3 din Timișoara. Cum n-a prea învățat, a rămas repetentă, Firește, „verdictul" a nemulțumit-o. Atunci? Simplu. În anul următor s-a înscris la Școala generală nr. 8, tot din Timișoara, dar nu în clasa a VI-a pe care ar fi trebuit s-o repete, ci de-a dreptul într-a VII-a. Frecventează un an și — ghinion! — rămîne iar repetentă. Dar nici de data aceasta nu dezarmează. În anul școlar 1965—1966 se înscrie la o nouă școală — Școala generală nr. 12. Cum avea experiență, nu-și mai bate capul cu repetența, ci se înscrie, sărind cu curaj etapele în clasa a VIII-a. Frecventează și... Nu, de data aceasta nu rămîne repetentă. Este promovată! Dar, cînd să-și ridice certificatul de absolvire, se constată că-i lipsește situația școlară anterioară. Directorul de la Școala nr. 12 aleargă alarmat la cel de la Școala nr. 8. Acesta, la directorul de la nr. 3. Aici însă e alt director decît cel din anul școlar 1963—1964. El unde să alerge?

În derivă

Secția de învățămînt a raionului Năsăud este alarmată. A aflat acum, în mijlocul anului școlar, că 70 de clase din raion funcționează fără cataloage. Trimite adrese, dă telefoane. Cataloage însă nu se tipăresc în ficare trimestru. Ele trebuiau comandate la vremea cuvenită. Atunci însă, secția de învățămînt se afla în... derivă. Altfel nu se explică de ce nu a putut prevedea... mișcarea școlară.

Poate că totuși va ancora în realitate. Măcar pentru viitor.

ANCHETA NOASTRĂ

GRAMATICA ÎN ŞCOALĂ

Prea multe excepţii şi mărunţişuri de tot felul

Faptul că, în ciuda sutelor de ore rezervate pentru studiul gramaticii, destul de mulţi absolvenţi ai şcolii generale nu se exprimă corect, are mai multe explicaţii. Pe unele le vom pune în discuţie mai jos.

Ignorînd că în şcoli fenomenul gramatical trebuie studiat **didactic** (adică în spiritul principiilor pedagogice) programele şi manualele prezintă atît morfologia cît şi sintaxa fărîmiţate într-o puzderie de particularităţi şi excepţii, care împiedică buna desfăşurare a procesului de abstractizare, de generalizare. Foarte rar ni se dă posibilitatea să încadrăm fenomenul gramatical într-un sistem de gîndire logic, ştiinţific. Uneori avem impresia că gramaticile şcolare se ocupă (dacă nu exclusiv, în tot cazul cu evidentă preferinţă) de excepţii şi mărunţişuri. Excepţiile şi mărunţişurile sînt tratate ca lecţii independente, această constituind o grea, şi mai cu seamă inutilă, încărcare nu numai pentru elev, dar uneori şi pentru profesor. Ne întrebăm, de pildă, de ce se rezervă spaţiu special adjectivelor cu o singură terminaţie? Acestea sînt foarte puţine, nu au importanţă stilistică şi nici nu prezintă dificultăţi ortoepice sau ortografice, iar particularitatea lor de a avea o singură terminaţie nu se face simţită decît la nominativ singular, nearticulat, neinfluenţînd cu nimic declinarea (deci flexibilitatea) adjectivului. Ar fi fost mult mai bine — în tot cazul mai uşor şi mai util pentru elevi — dacă această „observare" s-ar fi făcut la subsolul paginii, sau s-ar fi lăsat pe seama profesorului, s-o discute cu elevii cînd crede el de cuviinţă. La fel, încurcă şi este inutilă discutarea specială a adjectivelor variabile şi invariabile, întrucît adjectivele invariabile sînt extrem de puţine şi au o mai mare frecvenţă ca adverbe.

Apoi, de ce se împovărează elevii cu o lecţie specială despre gradele de comparaţie ale adjectivelor (şi cu o alta despre gradele de comparaţie ale adverbelor) şi mai cu seamă de ce să venim cu afirmaţia inexactă că „gradul de comparaţie ar fi **forma** pe care o ia adjectivul — respectiv adverbul — pentru a arăta..." Doar adjectivul (adverbul) nu-şi schimbă **forma** cînd trece de la un grad de comparaţie la altul. **Bun** rămîne **bun** şi cînd zicem mai **bun**, mai puţin **bun** etc. În limba noastră compararea adjectivului nu se face prin **flexionare**, prin schimbare de formă, ci cu ajutorul unor adverbe care au acest rol special. Fenomenul trebuie deci urmărit la adverb, dar nici aici într-o lecţie independentă.

Nici **diateza** nu este „forma pe care o ia verbul..." Acesta (cu mici excepţii pentru diateza pasivă) trece de la o diateză la alta fără să-şi schimbe cu nimic forma. (Eu **aşez**, eu îmi **aşez**, eu mă **aşez**). „Reflectarea" se realizează prin intermediul pronumelui reflexiv şi fenomenul s-a studiat la locul lui, adică la capitolul „Pronumele". (În limba franceză asemenea verbe se numesc, pe bună dreptate, pronominale, deşi prezintă particularităţi la formarea timpurilor compuse).

Spaţiul nu-mi îngăduie să mă ocup şi de alte asemenea lecţii inutile impuse elevului fără nici un profit. Aş dori să menţionez însă că lecţiile de acest soi răpesc zeci şi zeci de ore din cele peste cinci sute rezervate predării cu folos a gramaticii. Ele influenţează negativ şi lecţiile de gramatică necesare, pentru că îi deprind pe elevi să accepte, nu să înţeleagă ceea ce li se spune, făcîndu-i ca din cauza copacilor să nu vadă pădurea.

Un alt factor care stînjeneşte însuşirea temeinică, activă, durabilă a cunoştinţelor de gramatică îl constituie definiţiile. Acestea variază de la autor la autor, de la manual la manual şi uneori parcă sînt formulate anume ca să nu poată fi înţelese. Alteori sînt lipsite de sens şi nu se confirmă practic. De pildă, în manuale, ca exemplu de verb care ar arăta **starea**, se dă însuşi verbul **a sta**. Lăsînd la o parte faptul că logica nu admite ca în definiţie să intre numele obiectului, de definit, dacă lucrurile „ar sta" astfel ar însemna inevitabil că **a nu sta** ar exprima o acţiune, după cum **a nu lucra** ar trebui să exprime o **stare**. Stranie situaţie! Ea ne obligă să afirmăm că în limba noastră numărul verbelor care arată acţiunea sînt în cantitate absolut egală cu aceea care arată starea. (Pentru că oricînd o negaţie poate schimba conţinutul, sensul verbului).

Faptul că nu toţi elevii acordă interesul necesar gramaticii se explică în bună parte şi prin aceea că utilitatea ei practică este slab vizibilă în modul în care este prezentată. Pe cînd cele mai multe dintre materiile de învăţămînt au contingenţe cu altele şi se sprijină reciproc, gramatica merge singură, singurică. Apoi, preocupîndu-se de mărunţişuri, aşa cum am văzut, ea îşi autominimalizează în ochii elevilor valoarea, în măsura în care se limitează la chestiuni banale. Urmăriţi exemplele din manualul de clasa a VII-a (pag. 274) unde este vorba de atribut. Noi ne oprim la unul singur, acela care ilustrează (!) atributul adjectival: „În curtea noastră creşte un pom mare". Cum putem capta interesul elevului pentru subiectul lecţiei, dacă plecăm de la asemenea construcţii? Poate fi ceva mai plat, mai fad? Ce ne îndreptăţeşte în faţa unui asemenea exemplu să argumentăm elevului rostul, însemnătatea, valoarea atributului? Ei consideră că ne putem dispensa cu uşurinţă de atribut, dacă el serveşte ca o simplă umplutură. Firesc că alta ar fi fost situaţia dacă s-ar fi plecat de la o construcţie literară, căreia prezenţa atributului i-ar fi dat farmec şi s-ar fi analizat şi o construcţie în stil ştiinţific, unde prezenţa atributului să fi fost iminentă. (De pildă: rombul cu un unghi drept este un pătrat). S-ar fi demonstrat necesitatea atributului, importanţa lui în vorbirea literară şi ştiinţifică, s-ar fi realizat corelaţia între materiile de învăţămînt şi lecţia ar fi căpătat eficienţă. În general, gramaticile închid ochii cînd e vorba de explorarea limbii folosite în ştiinţă şi în tehnică. Prin aceasta nu numai că nu vin în ajutorul elevilor, dar uneori le provoacă descumpănire. Comparaţi lecţiile noastre despre **numeral** cu lecţiile despre **numere** din aritmetică şi nu veţi găsi nici o contingenţă.

Manualele noastre de gramatică par a nu şti nimic nici despre ceea ce se petrece în limba altor discipline. Ne vom opri tot la matematică. Exact în anul în care a apărut în algebră noţiunea de **mulţime** (gramatical, substantivul ca implicată în noţiunea de **număr**, gramatica nu a mai socotit ca numerale pe **mulţi** şi **puţini**. Ele sînt acum... adjective. De ce? Pentru că le corespunde singularul **mult — multă, puţin — puţină**? Există oare vreo legătură între aceşti termeni? Se poate să obligăm pe elevi să admită că **mulţi** e pluralul lui **mult**? Se poate oare trece de la forma: „puţini oameni" la aceea de „puţin om"?

Prof. OVIDIU NEGOIŢA

Sînt necesare reduceri substanţiale

Pentru a afla răspunsul la întrebarea de ce unii absolvenţi ai şcolii generale nu se exprimă corect în scris şi oral, se impune, după părerea mea, să analizăm nu numai modul cum se predă gramatica, ci să extindem analiza la întregul studiu al limbii române. Am ţinut să fac această precizare pentru că practica ne-a dovedit că elevii care citesc mult, care depăşesc lecturile suplimentare indicate de profesor sînt, în acelaşi timp, „tari" şi la gramatică. Socotesc că stimularea gustului pentru citit, compunerile, analizele literare, contribuie mult la însuşirea temeinică a cunoştinţelor de limbă, la formarea deprinderilor de exprimare corectă, oral şi în scris şi consider, de aceea, că nu procedează bine cei care „fură" ore de lectură, de compuneri etc., ca să rezolve probleme de gramatică.

În ceea ce priveşte programele de gramatică, convingerea mea este că sînt mult prea încărcate cu tot felul de chestiuni inutile, de „excepţii" şi de subtilităţi. Se impun, după părerea mea, reduceri substanţiale. Lecţiile de gramatică au menirea de a-i ajuta pe elevi să-şi însuşească limba, să-şi formeze deprinderi de exprimare corectă oral şi scris. Or, aceasta nu cere nicidecum studierea în clasele V—VIII a complementului concesiv, a complementului condiţional, a subordonatelor corespunzătoare etc., care vor putea fi studiate în liceu. În schimb, efectuarea acestei reduceri ar da profesorului din clasele V—VIII posibilitatea să insiste atît cît este nevoie asupra problemelor ortografiei, de ortoepie şi de punctuaţie, probleme sortite, în condiţiile actuale, să fie tratate în fugă, întrucît programa şi „subtilităţile" textelor de la concursurile de admitere îi obligă pe elevi să desfacă şi iar să desfacă fraze dintre cele mai complicate, să analizeze propoziţii care pun probleme chiar şi specialiştilor.

Foarte important este, în acelaşi timp, să dispunem de manuale bune, care să constituie prima şi cea mai importantă metodică. Ar fi bine, de asemenea, ca revistele de specialitate să publice mai multe articole ale profesorilor cu experienţă în care aceştia să prezinte metodele lor de predare.

Făcînd ceea ce experienţa colectivă ne va spune şi găsind noi mijloace pentru a-i ajuta pe toţi elevii să înveţe temeinic, lecţie de lecţie (lucru absolut necesar la gramatică), sînt convins că deficienţele constatate în prezent vor fi treptat lichidate.

Prof. MACARIE AUGUSTIN

Soluţia stă în revizuirea radicală a programelor

Pentru a se ajunge la o rezolvare cît mai eficace a predării gramaticii în şcoală, socotesc că este nevoie să se aplice mai riguros considerentul că şcoala generală (clasele I—IV şi V—VIII) constituie, dimpreună cu liceul, un tot, un sistem de învăţămînt unitar ce se desfăşoară în trepte diferite, determinate de etapele de dezvoltare a elevilor.

Examinînd astfel problema, părerea mea este că în clasele I—VIII elevii trebuie să înveţe ceea ce este **esenţial** pentru a se putea exprima corect în scris şi în vorbire. Înţeleg prin aceasta cunoştinţele de bază, eliminîndu-se tot ceea ce presupune amănuntul, excepţia, interpretarea savantă a nuanţelor gramaticale. Firesc, accentul principal va trebui să cadă, în şcoala generală, pe înarmarea elevilor cu priceperea de a aplica rapid, automat aş spune, în scriere şi vorbire, cunoştinţele însuşite.

O problemă mult discutată în rîndurile profesorilor de limba română este studiul gramaticii în liceu. Consider că, aşa cum se desfăşoară în prezent, în ora ce i-a fost rezervată în programa clasei a IX-a, acest studiu este necorespunzător. Profesorul este pus într-o situaţie dintre cele mai grele: dacă dă prioritate problemelor necesare lichidării unor anumite greşeli de ortografie şi punctuaţie existente la unii elevi, lasă în afara discuţiilor pe elevii care se exprimă corect şi pentru care ora devine astfel nu numai plictisitoare, dar şi inutilă. Dacă, dimpotrivă, încearcă să discute la un nivel mai înalt diverse probleme de morfologie şi sintaxă, rămîn în afara discuţiilor elevii insuficient pregătiţi. Aceştia au atît mai stringent nevoie de a se reveni pe deplin, în clasele I—VIII, problemei exprimării corecte orale şi scrise, ca să nu mai fie nevoie de cîrpituri în clasa a IX-a. Aceasta nu înseamnă însă că putem renunţa la reluarea studierii gramaticii în liceu, la vîrsta maturizării (cu atît mai mult cu cît de cîţiva ani candidaţii la concursurile de admitere în anumite facultăţi şi institute sînt interogaţi şi din probleme de limbă, după o programă specială, alcătuită, în esenţă, după tratatul de gramatică editat de Academie). În liceu, firesc pot fi studiate acele chestiuni de limbă care, fiind prea subtile, nu se pot preda în clasele V—VIII (mă refer, îndeosebi, la chestiunile legate de sintaxa frazei) cu şi unele probleme de stilistică, de istoria a limbii literare etc.

Pentru rezolvarea tuturor acestor probleme e nevoie însă să se revizuiască radical întreaga programă de limba română din şcoala generală şi din liceu. Numai printr-o asemenea revizuire se pot înlătura, după părerea mea, neajunsurile actuale.

Prof. VLADIMIR DOGARU

ECOURI LA MATERIALELE PUBLICATE

„Unele aspecte ale perfecţionării cadrelor didactice"

Cele spuse în articolul „Unele aspecte ale perfecţionării cadrelor didactice" din Gazeta învăţămîntului nr. 874 în legătură cu modul cum se acordă gradele didactice interesează îndeaproape masa învăţătorilor şi profesorilor. Aş dori, în cele ce urmează, să fac cîteva observaţii privitor la examenul de definitivat.

Printre candidaţii prezentaţi la acest examen în vara anului 1966 a circulat mult întrebarea: examenul are ca scop perfecţionarea noastră sau reîmprospătarea cunoştinţelor pe care ni le-am însuşit anterior? I.P.C.D. după cum ştim, este un institut creat în scopul perfecţionării profesionale a cadrelor didactice. Or, candidaţii prezenţi au constatat, cu părere de rău, că sînt puşi în faţa unui al doilea examen de stat.

Ne aşteptam ca la cursurile de pregătire să ni se înfăţişeze ultimele noutăţi din metodică, doream să participăm la dezbateri cu privire la modul de utilizare a mijloacelor moderne de predare, la exemplificări practice de lecţii în care se folosesc aceste mijloace: ne aşteptam chiar la o prezentare, fie şi sumară, a principiilor mult discutatului învăţămînt programat. A fost însă o aşteptare zadarnică, fiindcă nu am aflat nimic nou. Mai precis, nu ne-am perfecţionat. Perfecţionarea a rămas să ne-o facem singuri prin lecturi şi experienţe proprii.

Criticabil a fost, de altfel, şi conţinutul unora din programele pentru definitivat. La fizică, de exemplu, atît programa cît şi cursurile de pregătire n-au adus nimic nou faţă de studiile anterioare. O temă care ar fi fost binevenită, ca „Amplificatori cuantici", a fost prezentată sub nivelul lucrărilor de popularizare a ştiinţei.

Acelaşi lucru şi la pedagogie. Singura pregătire care ne-a ajutat într-adevăr a fost la socialism ştiinţific. Prelegerile şi consultaţiile la această disciplină au fost în pas cu realităţile contemporane, cu documentele de partid şi de stat.

Dată fiind această stare de lucruri aş dori să fac unele propuneri de perfecţionare a modului de lucru la I.P.C.D. Se impune cred, în primul rînd, ca examenul de definitivat să urmărească consecvent perfecţionarea profesională, realizabilă prin cursuri de metodică a predării specialităţii, prezentate în lumina celor mai noi cercetări, prin dotarea laboratoarelor I.P.C.D. cu aparatură modernă. De un real folos ar fi fost de pildă, pentru profesorii de limbi străine, lecţiile ţinute în laboratoarele fonetice ale liceelor din Capitală, iar pentru cei de fizică, chimie, executarea lucrărilor practice nu cu aparate rudimentare, improvizate, ci cu oscilografe, contuare de particule, spectografe, analizoare, cu cele mai noi tipuri de aparate produse de I.M.D. Apoi, programele examenelor trebuie întocmite mai din timp şi trimise celor înscrişi la examen nu mai tîrziu de 1 februarie, individual (eventual cu ramburs poştal) pentru a evita situaţia neplăcută de a le primi în preziua examenelor sau a parcurge distanţe mari spre a le ridica.

Se simte cu stringenţă necesitatea ca examinarea candidaţilor să iasă din tipicul şcolăresc şi să capete forma unei discuţii libere.

ION FLORICĂ
directorul Liceului industrial de chimie Turnu Măgurele

Sînt de părerea şi eu, ca şi semnatarul articolului „Unele aspecte ale perfecţionării cadrelor didactice" din nr. 874 al „Gazetei învăţămîntului", că inspecţia specială are un rol important în aprecierea şi acordarea gradului II. De aceea cred că ea trebuie astfel concepută încît să dea posibilitatea consolidării în aplicarea a măiestriei pedagogice a învăţătorilor şi profesorilor inspectaţi. Ar fi bine, între altele, ca numărul de ore la care se asistă să fie mai mare.

Examenul este necesar şi el, după părerea mea, deoarece constituie o verificare a pregătirii teoretice fără de care pregătirea practică ar deveni ruinică. Este bine însă să se desfăşoare sub altă formă decît cea actuală (pe bază de bilete) pentru a da candidaţilor posibilitatea de a dezbate în profunzime problemele. Sistemul actual de notare îl consider prea şcolăresc. Mi se pare mai indicat să se [illegible] şi, pentru ca [illegible] un caracter cît mai stimulativ celor care obţin calificativul maxim să li se acorde un an de vechime.

Propun, de asemenea, ca cele mai bune lucrări, acelea care reflectă activitatea şi experienţa la clasă şi care au obţinut nota maximă să fie publicate în întregime sau parţial.

Poate ar fi bine să se schimbe şi data examenelor, care nu sînt prea fericit plasate la mijlocul anului şcolar. Ar fi mult mai potrivit ca examenul să aibă loc în luna iulie, imediat după perioada de consultaţii.

MARIA RUSU
profesor gradul II — directoare a Şcolii generale nr. 188 — Bucureşti

În sfera giganticelor energii umane: COPILUL SUPRADOTAT

(Urmare din pag. 1)

sau adolescentul campion sportiv sînt net favorizaţi faţă de copilul cu afinităţi pentru o anumită ştiinţă care găseşte în mult mai mică măsură satisfacţii (concursurile pe materii, de exemplu, fac încă prea puţin pe această linie).

Dăunează mult dezvoltării aptitudinilor menţinerea copiilor supradotaţi în limitele unei activităţi aflate sub posibilităţile lor. Cîte cazuri nu putem cita în care elevi cu aptitudini deosebite pentru chimie sau fizică, dintr-o exagerată prudenţă sînt puşi să-şi consume energia în experienţe „cuminţi", îngrădindu-li-se astfel îndrăznelile ştiinţifice? **Să nu pierdem din vedere apoi sensibilitatea maximă şi alte trăsături deosebite de caracter ale copiilor supradotaţi**, care îi determină pe unii să se considere frustraţi de către anumiţi profesori puşi în încurcătură de unele probleme sau chiar de soluţii propuse de ei.

Există apoi, după cum se ştie, şi supradotaţi unilaterali sau duali. Matematicieni cu mari aptitudini, de exemplu, concentraţi exclusiv asupra disciplinei care-i pasionează şi eventual asupra încă unei discipline înrudite, ei pot înregistra grave insuccese şcolare la alte materii. Dacă asemenea elemente nu găsesc un sprijin chiar în mediul educaţional, îşi pot rata definitiv vocaţia. Toate acestea fac ca, în cadrul învăţămîntului general să rămînă nevalorificate procente însemnate din potenţialul intelectual al supradotaţilor.

Tot mai des, de aceea, se aude în ultimul timp, ca un cuvînt de ordine cerinţa: Creaţi talentelor, copiilor supradotaţi intelectual condiţii speciale de dezvoltare.

O oportună latură se vădeşte în rîndurile unor pedagogi practicieni, care socotesc că instruirea specială îi poate împiedica pe copiii supradotaţi să dispună de o veritabilă experienţă umană.

Ţinîndu-se seama de aceste critici, în prezent se precizează două direcţii diferite, dar nu cu caracter exclusiv: pe de o parte programe complementare speciale, desfăşurate paralel cu pregătirea supradotaţilor în şcolile de masă, pe de altă parte şcoli speciale, cu programe specifice.

Utilizarea programelor complementare speciale, desfăşurate paralel cu pregătirea în şcolile de masă, a cîştigat teren în majoritatea ţărilor. O formă larg utilizată, existentă şi în ţara noastră, o constituie cercurile pe specialităţi frecventate facultativ, organizate pe şcoli, pe grupe de şcoli sau pe oraş. În Bulgaria şi în Elveţia au fost create „şcoli" de matematicieni, fizicieni etc. care funcţionează cu un program complementar şi sînt frecventate de cîteva ori pe săptămînă de copii deosebit de dotaţi, care se pregătesc în mod curent prin şcolile de masă. În ţara noastră asemenea forme de pregătire sînt şcolile populare de artă. În Italia, la Milano s-au organizat „centre de îmbogăţire a cunoştinţelor pentru copiii supradotaţi" — un fel de case de ştiinţă, cultură şi artă pentru adolescenţi.

Un cadru educaţional specific supradotaţilor, către care înclină psihologii şi pedagogii din numeroase ţări, îl constituie şcolile şi clasele speciale pentru elevii cu aptitudini excepţionale. Printre cele cîteva ţări în care această formă de pregătire a copiilor supradotaţi furnizează de pe acum datele unei dezbateri oarecum concludente (Anglia, Uniunea Sovietică, Statele Unite, Polonia) se numără şi ţara noastră. **Avem şcoli de artă, care vor sărbători în curînd două decenii de la creare; avem, de asemenea, şcoli speciale de pregătire a sportivilor; recent, prin înfiinţarea claselor speciale pentru matematicieni, fizicieni şi pentru elevii cu aptitudini deosebite în domeniul studiului limbilor, au fost cuprinşi în ana aceste forme de pregătire pe lîngă talentele artistice şi sportive, şi elevii superior dotaţi pentru diferite domenii ale ştiinţei.**

În general, formele de pregătire pentru copiii supradotaţi se află în stadiul experimentării; pedagogia supradotaţilor, cu studiile fundamentale şi aplicate aferente, aşteaptă încă pe cei chemaţi s-o elaboreze.

Puncte de vedere, evaluări şi prospecţiuni într-un viitor apropiat

Am solicitat unor oameni de ştiinţă, ca şi unor pedagogi care lucrează direct la catedră, să ne arate ce cred cu privire la modalităţile optime de descoperire şi dezvoltare a capacităţilor copiilor supradotaţi.

„În ceea ce priveşte cunoaşterea şi selecţia pentru clase speciale a elevilor excepţionali dotaţi — ne-a spus prof. **LUCA GRECU**, inspector la secţia de învăţămînt a oraşului Cluj — criteriul unic al notării, care a fost utilizat în acest an, mi se pare insuficient — şi aceasta cu atît mai mult cu cît se ştie că notarea nu este lipsită de un anumit subiectivism. Aş da un exemplu. Există, în oraşul nostru un profesor de matematică deosebit de exigent. Dacă elevii îi iau zareori 10 „pe linie", ei sînt aşa după cît calificativele cele mai înalte le adresează la teză. Actualul criteriu de selecţie la clasele speciale de matematică fiind nota, aici unii dintre elevi profesorului respectiv au o mai admis într-o asemenea clasă. În schimb, unii dintre cei clasaţi după acest criteriu cu vădit după numai un trimestru curmată în pregătire şi, mai ales, dificultăţi în c-ai însuşi curiozităţile de specialitate, care pun la îndoială existenţa unei supradotări. Propun, de aceea, ca selecţia elevilor pentru clasele speciale să se efectueze, dacă nu pe baza unui concurs, cel puţin pe baza unui colocviu preciabil, la care să participe atît specialişti de înaltă calificare în domeniul respectiv — preferabil cadre universitare — cît şi psihologi".

Ne gîndim că s-ar putea organiza, în această privinţă, un experiment: în centrele universitare ar putea avea loc, în cursul unor vacanţe, cicluri de prelegeri pentru elevi, susţinute de oameni de ştiinţă reputaţi din diverse domenii ale ştiinţei, urmate de probe edificatoare asupra posibilităţilor lor. Academicienii **CAIUS IACOB** şi **MILTIADE FILIPESCU** ne-au informat că, în ceea ce-i priveşte, ar îmbrăţişa cu căldură o asemenea iniţiativă şi sînt de părere că mulţi alţi profesori universitari şi oameni de ştiinţă eminenţi din ţara noastră şi-ar aduce aportul în această direcţie.

La întrebarea: cum vedeţi continutul programelor pentru clasele speciale? acad. **GHEORGHE MIHOC** a răspuns net: **„Copiii cu adevărat supradotaţi într-un anumit domeniu, la matematică de pildă, înţeleg mai repede noţiunile din sfera respectivă, îşi însuşesc anumite cunoştinţe pe bază unui număr mai mic de exemple.** Deci, ceea-numita „colăcire" a studiului pe bază programei în vigoare la clasa corespunzătoare a şcolii de cultură generală este, după părerea mea, un nonsens. **Clasele speciale trebuie să pornească de la ţeluri mai ambiţioase, să lucreze cu o perspectivă mai largă, pregătind încă din liceu adevăraţii cercetători.** Acest lucru se poate realiza numai printr-o strînsă legătură cu catedrele de specialitate din învăţămîntul universitar, prin antrenarea unor cadre didactice de la aceste catedre în activitatea directă de pregătire a copiilor supradotaţi".

În etapa actuală pregătirea de bază a majorităţii copiilor superior dotaţi din punct de vedere intelectual va continua să se realizeze în şcoala de masă. Ce se poate face pentru ei în aceste condiţii? Avem în faţă stenograma unei discuţii cu profesorii **GABRIELA TUNNER** şi **NICOLAE COLIBABA**, care au avut ocazia să se ocupe, în clase obişnuite, de doi elevi ce şi-au înscris anul trecut numele printre cîştigătorii Olimpiadei internaţionale de matematică. Părerile lor coincid: **elevilor cu aptitudini speciale pentru un anumit domeniu ştiinţific trebuie să li se recunoască dreptul la un program de studiu special, iar profesorul este chemat să găsească modalităţile de a-i menţine în colectivul clasei fără a-i obliga să stăruie asupra unor cunoştinţe pe care ei şi le-au însuşit de mult şi acordîndu-le suficientă libertate pentru a studia în ritmul care le este propice.**

Profesorul **ANDREI NICOLESCU**, directorul Liceului Nicolae Bălcescu din Brăila, s-a oprit în special la **necesitatea unui front unit al cadrelor didactice şi al părinţilor menit să favorizeze dezvoltarea unor elevi superior dotaţi.** „Este vorba spune prof. Nicolescu — mai ales de elevi care fac eforturi îndeosebi la una sau două discipline înrudite. A-i sili — pe considerentul «dacă poţi învăţa de 10 la matematică, poţi învăţa la fel la toate materiile» — să fie nişte elevi foarte buni în accepţiunea curentă a cuvîntului, aşa cum procedează unii profesori sau unii părinţi, este un lucru greşit. O elevă din şcoala noastră, care a cîştigat doi ani la rînd premii la faza regională a concursurilor de matematică, silită să înveţe la fel de bine la toate disciplinele, a dat în ultimul an semne accentuate de oboseală psihică şi fizică".

Se cunoaşte de mult care este timpul de studiu socialmente stabilit pentru un elev obişnuit, iar **programele disciplinelor sînt astfel calculate, încît cei, pentru a fi parcurse, circa 8 luni de studiu efectiv dintr-un an şcolar. Dar dacă un elev poate parcurge în aceste 8 luni materia planificată pentru 12, 16 sau chiar 20 de luni, ce facem cu el?** Îl silim să meargă într-un ritm de melc, folosind numai jumătate din capacitatea lui reală de studiu?

„Consider — ne spune [illegible] CAIUS IACOB — că în această privinţă ar trebui să revenim, bineînţeles pe un plan superior, la o tradiţie care a dat bune rezultate în pregătirea unor cunoscuţi savanţi ai ţării noastre, permiţînd elevilor deosebit de înzestraţi să parcurgă clasele liceului în mai puţini ani de studiu. Firesc, aceasta pe baza unei analize şi chiar a unui examen, de la caz la caz, avîndu-se în vedere şi avizul medicului neurofiziolog sau psihiatru". (Menţionăm că interlocutorul nostru s-a bucurat el însuşi de asemenea posibilităţi, putîndu-şi lua doctoratul la vîrsta de 23 de ani).

Pregătirea unui cercetător ştiinţific de înaltă calificare durează în prezent circa 20—22 de ani. Ce uriaş potenţial de inteligenţă, de forţă creatoare ar deveni disponibil dacă pregătirea ar dura numai 12—15 ani! Că lucrul acesta ar fi posibil o dovedeşte, între altele, cazul unor copii asemeni lui Dumitru Firsan, din comuna Chiuza, care la 6 ani rezolva exerciţii şi probleme la nivelul clasei a III-a şi citea corect din manualele de limba franceză şi limba rusă ale fraţilor lui din clasa a V-a. Poate că ar fi bine să se pună în cadrul învăţămîntului problema admiterii, pe bază de examen, direct în clase mai mari a unor copii care dovedesc asemenea capacităţi intelectuale.

Esenţial ni se pare, în prezent, să se treacă la conceperea unitară, la fundamentarea ştiinţifică, pe planul psihologiei pedagogice şi al pedagogiei a sistemului educaţional, menit să asigure valorificarea maximă a tezaurului de inteligenţă şi talent pe care-l reprezintă copiii supradotaţi, pentru a se păşi de la etapa **descoperirii geniilor** la etapa **formării geniilor** într-un cadru instituţionalizat.

PROGRAMELE CONCURSULUI DE ADMITERE ÎN LICEU PENTRU ANUL ŞCOLAR 1967-1968

În conformitate cu precizările făcute de Ministerul Învățământului privind desfășurarea concursului de admitere în liceele de cultură generală și de specialitate, publicate în „Gazeta învățământului" nr. 854, din 10 iunie 1966, elevii vor susține următoarele probe la concursul de admitere în liceu :

limba română — scris și oral ;
matematică — scris și oral ;
istoria patriei — oral (numai pentru liceele de cultură generală).

La concursul de admitere în școlile și secțiile cu limbile de predare ale naționalităților conlocuitoare se susține și un examen de limba maternă (scris și oral).

LIMBA ROMÂNĂ

Lectura literară

Din materia clasei a V-a

1. Partidului, de G. Lesnea. 2. Cîntecul răzeșului (poezia populară). 3. Uzina vie, de Al. Sahia. 4. Sergentul, de V. Alecsandri. 5. Sate și orașe, de Geo Bogza.

Din materia clasei a VI-a

1. Ardealul, de N. Bălcescu. 2. Ion Creangă, de M. Sadoveanu. 3. Scrisoarea III, de M. Eminescu. 4. Pe plaiurile Bisocei, de Al. I. Odobescu (tabloul). 5. Dl. Goe, de I. L. Caragiale. 6. Oltenia de azi, de Tr. Coșovei.

Din materia clasei a VII-a

1. Patria, de M. Beniuc. 2. Lupta de la Vaslui, de M. Sadoveanu. 3. Doina voinicească (doina). 4. Toma Alimoș (balada). 5. Mihai și călăul, de N. Bălcescu. 6. Lupul moralist, de Gr. Alexandrescu (fabula, alegoria). 7. Călin. (File din poveste), de M. Eminescu. 8. Arendașul român, de I. L. Caragiale (schița). 9. Un om năcăjit, de M. Sadoveanu. 10. Fefeleaga, de I. Agîrbiceanu (nuvela). 11. Fabrică și munte, de Geo Bogza.

Din materia clasei a VIII-a

1. Aprodul Purice, de I. Neculce. 2. Dan, căpitan de plai, de V. Alecsandri. 3. Împărat și proletar, de M. Eminescu. 4. Lacul, de M. Eminescu. 5. Fragment de autobiografie, de I. Creangă. 6. Amintiri din copilărie. de I. Creangă. 7. O scrisoare pierdută, de I. L. Caragiale (comedia). 8. Budulea Taichii, de I. Slavici. 9. În miezul verii, de G. Coșbuc. 10. Pădurea spînzuraților, de L. Rebreanu. 11. Baltagul, de M. Sadoveanu (romanul). 12. Flăminzenii, de T. Arghezi. 13. Născocitorul, de T. Arghezi. 14. Lidice, de E. Jebeleanu.

Școli cu limbi de predare ale naționalităților conlocuitoare

Lectura literară

Din materia clasei a V-a

1. Domnu' Trandafir, de M. Sadoveanu. 2. Vizită..., de I. L. Caragiale. 3. Uzina vie, de Al. Sahia.

Din materia clasei a VI-a

1. Ion Creangă de M. Sadoveanu. 2. Vestitorii primăverii, de G. Coșbuc. 3. Dl. Goe, de I. L. Caragiale.

Din materia clasei a VII-a

1. Patria, de M. Beniuc. 2. Lupta de la Vaslui, de M. Sadoveanu. 3. Doina voinicească (doina). 4. Toma Alimoș (balada). 5. Lupul moralist, de Gr. Alexandrescu (fabula, alegoria). 6. Călin (File din poveste), de M. Eminescu. 7. Arendașul român, de I. L. Caragiale (schița). 8. Fefeleaga, de I. Agîrbiceanu (nuvela). 10. Fabrică și munte, de Geo Bogza.

Din materia clasei a VIII-a

1. Dan, căpitan de plai, de V. Alecsandri. 2. Împărat și proletar, de M. Eminescu. 3. Amintiri din copilărie, de I. Creangă. 4. O scrisoare pierdută, de I. L. Caragiale (comedia). 5. Budulea Taichii, de I. Slavici. 6. În miezul verii, de G. Coșbuc. 7. Pădurea spînzuraților, de L. Rebreanu. 8. Baltagul, de M. Sadoveanu (romanul). 9. Flăminzenii, de T. Arghezi. 10. Lidice, de E. Jebeleanu.

Școli cu limba de predare maghiară

Lectura literară

Din materia clasei a V-a

1. Domnu' Trandafir, de M. Sadoveanu. 2. Uzina vie, de Al. Sahia.

Din materia clasei a VI-a

1. Dl. Goe, de I. L. Caragiale. 2. Vestitorii primăverii, de G. Coșbuc.

Din materia clasei a VII-a

1. Patria, de M. Beniuc. 2. Lupta de la Vaslui, de M. Sadoveanu. 3. Doina voinicească (doina). 4. Toma Alimoș (balada). 5. Lupul moralist, de Gr. Alexandrescu (fabula, alegoria). 6. Călin (File din poveste), de M. Eminescu. 7. Arendașul român, de I. L. Caragiale (schița). 8. Fefeleaga, de I. Agîrbiceanu (nuvela). 10. Fabrică și munte, de Geo Bogza.

Din materia clasei a VIII-a

1. Dan, căpitan de plai, de V. Alecsandri. 2. Împărat și proletar, de M. Eminescu. 3. Amintiri din copilărie, de I. Creangă. 4. O scrisoare pierdută, de I. L. Caragiale (comedia). 5. Budulea Taichii, de I. Slavici. 6. În miezul verii, de G. Coșbuc. 7. Pădurea spînzuraților, de L. Rebreanu. 8. Baltagul, de M. Sadoveanu (romanul). 9. Flăminzenii, de T. Arghezi. 10. Lidice, de E. Jebeleanu.

GRAMATICA

Programa clasei a VII-a cu noțiunile noi din clasa a VIII-a, valabilă pentru școlile cu limba de predare română și pentru școlile cu limbile de predare ale naționalităților conlocuitoare.

Fonetica

Sunetele vorbirii : vocale și consoane. Litere, alfabet. Diftongi, triftongi. Silaba. Despărțirea cuvintelor în silabe. Alternanțe fonetice.

Morfologia. Substantivul. Substantivele comune și proprii. Ortografia lor. Numărul substantivelor. Substantive colective. Substantive cu forme multiple de plural. Genul substantivelor. Cazurile. Declinarea substantivelor. Ortografia lor. **Articolul.** Articolul hotărît, nehotărît, posesiv (genitival) și demonstrativ (adjectival). Declinarea lor. Ortografia. **Adjectivul.** Felurile adjectivului. Acordul adjectivului cu substantivul. Declinarea adjectivului. Gradele de comparație ale adjectivului. Rolul adjectivelor în propoziție. Ortografia. **Pronumele.** Pronumele personal. Declinarea pronumelui personal. Pronumele reflexiv, pronumele și adjectivul posesiv, pronumele și adjectivul demonstrativ, pronumele și adjectivul interogativ, pronumele relativ, pronumele și adjectivul nehotărît. Pronumele de întărire. Pronumele de politețe. Declinarea pronumelor. Acordul pronumelor și adjectivelor pronominale. Ortografia pronumelor. **Numeralul.** Numeralele: cardinal, multiplicativ, distributiv, adverbial. Numeralul ordinal. Declinarea numeralelor în propoziție. **Verbul.** Număr, persoană, timp, mod. Modurile personale și nepersonale. Cele patru conjugări. Locuțiuni verbale. Verbe auxiliare. Verbe tranzitive și intranzitive. Conjugarea verbelor la diateza activă, pasivă, reflexivă. Conjugarea verbelor neregulate și impersonale. Formele flexive. Ortografia lor. **Adverbul.** Felurile adverbelor (loc, timp, mod). Locuțiuni adverbiale. Gradele de comparație. **Prepoziția.** Prepoziții simple și compuse. Locuțiuni prepoziționale. Ortografia. **Conjuncția.** Conjuncții coordonatoare și subordonatoare. Locuțiuni conjuncționale. Ortografia. **Interjecția.** Felurile interjecției. Onomatopeea. Ortografia.

Sintaxa

Sintaxa propoziției. Felurile propoziției după scopul comunicării, după formă, după alcătuire. Părțile principale ale propoziției: subiectul și predicatul. Acordul predicatului cu subiectul. Părțile secundare ale propoziției : atributul și complementul. Atributul adjectival, substantival genitival, prepozițional, apoziția. Atributul pronominal. Atributul verbal, adverbial. Complementul direct, indirect, complementul circumstanțial de loc, de timp, de cauză, de scop, de mod, complementul circumstanțial condițional, concesiv.

Sintaxa frazei. Propoziția principală și propoziția secundară. Raportul de coordonare și subordonare. Coordonarea prin juxtapunere și cu ajutorul conjuncțiilor. Propozițiile coordonate copulative, adversative, disjunctive și conclusive. Propoziția subordonată subiectivă, predicativă, atributivă, completivă directă, indirectă. Propoziția circumstanțială de loc, de timp, de cauză, de scop, de mod. Propoziția circumstanțială consecutivă, condițională, concesivă. Punctuația.

Vocabularul. Componența vocabularului. Îmbogățirea vocabularului. Familia de cuvinte. Sensul cuvintelor : sinonime, omonime, antonime.

MATEMATICA

Din materia clasei a V-a

Aritmetica

I. Numerația

Numere naturale. Formarea și denumirea lor. Scrierea și citirea lor. Numere zecimale. Scrierea și citirea numerelor zecimale.

II. Sistemul metric

Unitățile principale de măsură. Multiplii și submultiplii lor.

III. Operații cu numere întregi și zecimale

Operații cu numere întregi și zecimale. Proprietățile fundamentale ale operațiilor aritmetice, aplicarea lor la calcul. Dependența dintre numerele date și rezultatele operațiilor. Proba operațiilor. Puterea unui număr. Înmulțirea și împărțirea puterilor cu aceeași bază. Ordinea efectuării operațiilor. Paranteze.

IV. Divizibilitatea numerelor

Divizor. Multiplu. Divizibilitatea cu 2 și 5, 3 și 9. Numere prime. Descompunerea unui număr în factori primi. Condiția de divizibilitate a două numere descompuse în factori primi. Divizor comun. Cel mai mare divizor comun al mai multor numere date.

V. Fracții ordinare

Noțiunea de fracție ordinară. Compararea fracțiilor cu unitatea. Număr mixt. Compararea fracțiilor care au același numitor. Mărirea și micșorarea fracției de un anumit număr de ori. Amplificarea și simplificarea fracțiilor. Aducerea fracțiilor la același numitor. Operații cu fracții ordinare. Aflarea unui număr cînd se cunoaște o fracție din el.

Din materia clasei a VI-a

Aritmetica

I. Fracții zecimale

Scrierea și citirea lor. Mărirea și micșorarea fracțiilor zecimale de zece, o sută de ori etc. Operații cu fracții zecimale (justificarea lor). Transformarea unei fracții ordinare în fracție zecimală. Transformarea fracțiilor zecimale în fracții ordinare.

II. Procente

Definiția procentului, explicarea notației p%. Problema de a afla p% dintr-o cantitate dată și problema inversă de a afla o cantitate cînd știm p% din ea. Aflarea raportului procentual.

Geometrie

I. Introducere

Linia dreaptă. Segmentul de dreaptă. Egalitatea, adunarea, scăderea și măsurarea segmentelor. Înmulțirea unui segment de dreaptă cu un număr întreg. Cercul. Raza. Coarda. Diametrul. Arcul de cerc. Mișcarea de rotație. Compararea arcelor ale aceluiași cerc sau a două cercuri egale. Construcția unui arc egal cu un arc dat. Suma și diferența arcelor. Înmulțirea unui arc cu un număr întreg.

II. Unghiuri

Definiția. Comparatea unghiurilor. Unghiuri adiacente. Construcția cu rigla și compasul a unui unghi egal cu un unghi dat. Măsurarea unghiurilor. Unghiul la centru. În același cerc sau în cercuri egale la arce egale corespund unghiuri la centru egale. Măsura unui unghi. Operații cu unghiuri și arce exprimate în grade, minute și secunde. Perpendiculare. Unghi drept, ascuțit, obtuz. Construcția perpendicularei. Unghiuri suplementare. Unghiuri complementare. Unghiuri opuse la vîrf : egalitatea lor. Unghiuri cu același vîrf situate de aceeași parte a unei drepte și unghiuri formate în jurul unui punct.

III. Triunghiul

Poligon. Clasificarea poligoanelor. Triunghiul. Clasificarea triunghiurilor după laturi și după unghiuri. Liniile importante în triunghi : bisectoarea, mediana, bisectoarea și mediatoarea. Simetria față de o axă : a unui punct, a unei drepte, a unei figuri. Două figuri plane simetrice față de o axă sînt egale. Triunghiul isoscel, construcție. Într-un triunghi isoscel unghiurile opuse laturilor egale sînt egale. Într-un triunghi isoscel bisectoarea unghiului de la vîrf este perpendiculară pe bază și o împarte în două părți egale. Construcții grafice : mediatoarea unui segment, perpendiculara dintr-un punct — care aparține sau este exterior dreptei — pe o dreaptă, bisectoarea unui unghi. Construcția triunghiurilor. Cazurile de egalitate a triunghiurilor oarecare (prin construcții). Într-un triunghi la laturi cu mai mare se opune unghiul cel mai mare. Perpendiculare și oblice. Construcția triunghiului dreptunghic. Cazurile de egalitate a triunghiurilor dreptunghice.

IV. Drepte paralele

Postulatul lui Euclid. Unghiuri formate de două drepte tăiate de o secantă. Cazul cînd dreptele sînt paralele. Mișcarea de translație. Construcția dreptelor paralele. Unghiuri cu laturile paralele. Unghi exterior. Suma unghiurilor interioare ale unui triunghi și ale unui poligon convex.

V. Patrulatere

Patrulater. Trapez, definiție și clasificare. Paralelogram. Construcție. Proprietăți. Dreptunghiul, rombul, pătratul : construcții, proprietăți, axe de simetrie.

Din materia clasei a VII-a

Aritmetică

I. Extragerea rădăcinii pătrate

Pătratul numerelor întregi și zecimale. Pătratul unui produs și al unei fracții ordinare. Rădăcina pătrată. Extragerea rădăcinii pătrate dintr-un număr întreg, dintr-un număr zecimal (fără demonstrație). Rădăcina pătrată dintr-un produs, dintr-o fracție ordinară.

II. Rapoarte și proporții

Definiția raportului, proprietăți. Aflarea unui termen cînd cunoaștem raportul și celălalt termen. Șir de rapoarte egale, proprietăți. Calcularea unui termen necunoscut al unei proporții. Media proporțională, calcularea ei. Proporții derivate.

III. Mărimi direct și invers proporționale

Mărimi direct și invers proporționale. Probleme în care intră două mărimi direct sau invers proporționale (regula de trei simplă și procent). Probleme cu mai multe mărimi (regula de trei compusă). Metoda reducerii la unitate și metoda proporțiilor. Împărțirea unui număr dat în părți direct și invers proporționale cu mai multe numere date. Probleme de amestec și aliaj.

IV. Grafice

Reprezentarea numerelor prin puncte pe axa numerelor. Reprezentarea punctelor în plan (primul cadran). Formarea unui tabel care să arate variația unei mărimi cînd se schimbă valoarea altei mărimi de care depinde. Construirea graficului cu ajutorul tabelului.

Geometrie

I. Cercul

Construcția cercului care trece prin trei puncte necoliniare. Poziția unei drepte față de un cerc. Construcția tangentei într-un punct al cercului. Orice diametru este pentru cerc o axă de simetrie. Diametrul perpendicular pe o coardă împarte această coardă și arcul subîntins de ea în două părți egale. Într-un cerc sau în cercuri egale două coarde egale sînt egal depărtate de centru. Poziția relativă a două cercuri. Unghi înscris în cerc și măsura lui. Consecințe. Construcția unui triunghi dreptunghic înscris într-un cerc, a tangentei duse dintr-un punct exterior la un cerc. Tangentele duse din același punct la un cerc sînt egale și formează unghiuri egale cu dreapta care unește punctul dat cu centrul cercului. Patrulaterul înscris. Cerc înscris și circumscris unui triunghi.

II. Figuri asemenea

Raportul a două segmente. Segmente proporționale. Împărțirea unui segment într-un raport dat. Orice paralelă la una din laturile unui triunghi împarte celelalte două laturi în același raport. Reciproca (fără demonstrație). Mai multe paralele determină pe două secante oarecare segmente proporționale. Asemănarea triunghiurilor. Teorema fundamentală a asemănării. Două triunghiuri care au două unghiuri egale sînt asemenea. Poligoane asemenea.

III. Relații metrice

Media proporțională a două segmente date. Proiecția unui punct și a unui segment pe o dreaptă. Teorema înălțimii dusă pe ipotenuză. Teorema catetei și a proiecției ei pe ipotenuză. Teorema lui Pitagora.

IV. Funcțiile trigonometrice ale unui unghi ascuțit

Definiția sinusului, cosinusului, tangentei și cotangentei. Construirea unui unghi cînd se cunoaște valoarea unei funcții trigonometrice. Tabelele funcțiilor trigonometrice. Relațiile între laturile și unghiurile unui triunghi dreptunghic. Rezolvarea triunghiului dreptunghic.

V. Poligoane regulate

Poligon regulat. Construirea poligoanelor regulate înscrise și circumscrise unui cerc. Construcția patratului, exagonului și a triunghiului echilateral înscris în cerc. Latura și apotema patratului, exagonului și triunghiului echilateral în funcție de raza cercului circumscris. Determinarea lungimii cercului (intuitiv) și a unui arc de cerc.

VI. Arii

Aria dreptunghiului, paralelogramului, triunghiului, rombului, trapezului, poligoanelor regulate și neregulate, cercului și sectorului circular.

Din materia clasei a VIII-a

Algebră

I. Numere pozitive și negative

Numere pozitive și negative. Zero. Axa numerelor. Valoarea absolută. Operații cu numere pozitive și negative. Extinderea proprietăților operațiilor aritmetice la operațiile cu numere pozitive și negative.

II. Expresii algebrice

Expresie algebrică. Valoarea numerică a expresiilor algebrice. Monom. Polinom. Reducerea termenilor asemenea. Adunarea, scăderea și înmulțirea monoamelor și polinoamelor. Ridicarea unui monom la o putere întreagă și pozitivă. Identitățile : $(a \pm b)^2$; $(a \pm b)^3$; $(a + b)(a - b)$. dezvoltarea și restringerea lor. Împărțirea monoamelor. Împărțirea unui polinom cu un monom. Împărțirea a două polinoame. Diferite metode de descompunere a polinoamelor în factori ireductibili (exerciții simple).

III. Fracții algebrice

Fracții algebrice. Proprietățile fracțiilor algebrice. Aducerea fracțiilor algebrice la același numitor. Adunarea, scăderea, înmulțirea și împărțirea fracțiilor algebrice.

IV. Ecuații de gradul I

Proprietățile de bază ale ecuațiilor. Rezolvarea ecuațiilor de gradul I cu coeficienții numerici și literali. Probleme. Sisteme de două ecuații cu două necunoscute. Rezolvarea sistemelor cu coeficienți numerici și literali. Probleme.

Geometria în spațiu

I. Introducerea în geometria în spațiu

Planul. Poziția unui punct și a unei drepte față de un plan. Poziția a două drepte și a două plane în spațiu. Intersecțiile a două plane paralele cu un plan. Segmentele de drepte paralele cuprinse între plane paralele. Dreapta perpendiculară pe plan. Unghi diedru. Plane perpendiculare.

II. Arii și volume

Prisma, cilindrul, piramida, conul, trunchiul de piramidă, trunchiul de con, sfera (Definiții, clasificare, construcția, desfășurarea). Calculul ariilor și volumelor. (Ariile și volumele corpurilor geometrice, fără demonstrații). Măsurarea practică a volumelor diferitelor corpuri. Volumul butoiului și volumul bușteanului, folosind formulele aproximative.

ISTORIA ROMÂNIEI

Din materia clasei a VIII-a

Patria noastră în epoca pietrei și a metalelor. Viața locuitorilor țării noastre în epoca pietrei. Getodacii și felul lor de viață. Descompunerea comunei primitive.

Orînduirea sclavagistă pe teritoriul patriei noastre. Dezvoltarea statului sclavagist în timpul lui Burebista. Viața socială și economică a Daciei în timpul lui Decebal. Cucerirea Daciei de către romani. Dacia în timpul stăpînirii romane.

Formarea poporului român și a limbii române. Procesul de contopire între daci și romani. Asimilarea slavilor de către daco-romani. Caracterul latin al limbii române oglindit în gramatică și lexic. Continuitatea și unitatea istorică a poporului nostru pe teritoriul patriei.

Patria noastră în timpul orînduirii feudale. Primele formațiuni statale feudale românești pe teritoriul patriei noastre (sec. X—XIV) Cucerirea Transilvaniei de către statul feudal timpuriu maghiar ; lupta eroică a poporului român pentru apărarea libertății sale ; constituirea și organizarea voievodatului Transilvaniei. Formarea statelor feudale independente, Țara Românească și Moldova. Țara Românească și Moldova în timpul lui Mircea cel Bătrîn și Alexandru cel Bun ; începutul luptelor de apărare împotriva turcilor. Răscoala de la Bobîlna. Lupta pentru independență în timpul lui Iancu de Hunedoara. Consolidarea Țării Românești și lupta pentru independență în timpul lui Vlad Țepeș. Dezvoltarea Moldovei în timpul lui Ștefan cel Mare ; războaiele de apărare conduse de Ștefan cel Mare. Războiul țărănesc condus de Gheorghe Doja. Lupta împotriva turcilor în timpul lui Petru Rareș și Ioan Vodă. Țările române în timpul lui Mihai Viteazul : lupta de eliberare de sub jugul turcesc ; unirea țărilor române sub conducerea lui Mihai Viteazul. Consolidarea țărilor române în timpul lui Matei Basarab și Vasile Lupu. Moldova în timpul lui Dimitrie Cantemir. Răscoala țăranilor din Transilvania condusă de Horia, Cloșca și Crișan. Răscoala populară condusă de Tudor Vladimirescu — prolog al revoluției din 1848.

Orînduirea capitalistă pe teritoriul țării noastre. Revoluția din anul 1848 în țările române. Unirea Moldovei cu Țara Românească — formarea statului național român. Reformele din timpul domniei lui Alex. Ioan Cuza. Cucerirea independenței de stat a României. Dezvoltarea României între anii 1878—1914 ; începuturile și dezvoltarea mișcării muncitorești ; răscoala țăranilor din 1907. Dezvoltarea Transilvaniei între 1849—1914. România în anii primului război mondial. Unirea Transilvaniei cu România — încheierea procesului de formare a statului național unitar român. Crearea Partidului Comunist Român — continuator al luptei revoluționare și democratice a poporului român. al tradițiilor mișcării muncitorești și socialiste din România. Situația României în anii crizei economice din 1929—1933 ; luptele muncitorilor ceferiști și petroliști din ianuarie-februarie 1933. România în perioada pregătirii celui de al doilea război mondial și a pericolului fascist (1934—1940). România în anii 1940—1944.

Insurecția națională antifascistă din August 1944 organizată și condusă de P.C.R. Pregătirea, desfășurarea și victoria insurecției. Însemnătatea istorică internă și externă a insurecției naționale antifasciste.

Participarea României la războiul antihitlerist. Lupta pentru izgonirea de pe teritoriul patriei noastre a trupelor hitleriste. Contribuția importantă a României la eliberarea Ungariei și Cehoslovaciei. Eroismul armatei române ; frăția de arme româno-sovietică.

Lupta pentru instaurarea și consolidarea puterii democrat-populare în România. Lupta pentru instaurarea primului guvern democrat (6 martie 1945). Reforma agrară, caracterul său democratic. Lupta pentru reconstrucția și democratizarea țării. Încheierea tratatului de pace cu România, consolidarea situației internaționale a României.

Construirea socialismului în țara noastră. Abolirea monarhiei și proclamarea R.P.R. Făurirea unității politice, ideologice și organizatorice a clasei muncitoare din țara noastră. Naționalizarea principalelor mijloace de producție (11 iunie 1948). Industrializarea socialistă și transformarea socialistă a agriculturii în țara noastră. Congresul al IX-lea al P.C.R. și perspectivele dezvoltării României socialiste. Republica Socialistă România, stat independent, suveran și unitar.

PROGRAMA DE LIMBA GERMANĂ

Lectură literară

Din materia clasei a V-a

J. W. Goethe — Das Haus am Hirschgraben. E. Marx — Aus den Erinnerungen an Karl Marx G. Schwab — Prometheus. Bruder Grimm — das Waldhaus. A. von Chamisso — Das Riesenspielzeug.

Din materia clasei a VI-a

Wie Donar seinen Hammer heimholte. G. E. Lessing — Der Rabe und der Fuchs (Die Fabel). J. W. Goethe — Der Schatzgräber. Fr. Schiller — Der Handschuh. R. Preiss — Aus Schillers Leben — Auf der Karlsschule. Fr. Wolf — Kiki, die Geschichte eines Hundes.

Din materia clasei a VII-a

A. M. Sperber — Die Partei. Nun will der Lenz uns grüssen. Ich bin ein armer Bauer. So sind die Nadeln hoch geehrt. Horialied (Das Volkslied). Die Schildbürger (Die Volksdichtung. Die Volksbücher). L. Uhland — Des Sängers Fluch. (Die Anschaulichkeit der Dichtersprache). H. Heine — Die schlesischen Weber. M. Sadoveanu — Panciuc (Die literarische Analyse). J. W. Goethe — Erlkönig. B. Brecht — Friedenslied. A. Breitenhofer — Der Fünfzehnte.

Din materia clasei a VIII-a

G. E. Lessing — Emilia Galotti. J. W. Goethe — Meeresstille. J. W. Goethe — Glückliche Fahrt (Versmass und Versfüsse). J. W. Goethe — Wanderers Nachtlied (Die lyrische Dichtung). J. W. Goethe — Der Zauberlehrling. Fr. Schiller — Wilhelm Tell (Die dramatische Dichtung). Fr. Schiller — Die Bürgschaft (Die Lautmalerei. Die Ballade). H. Heine — Der Dichter Firdusi. G. Keller — Kleider machen Leute (Die Novelle). B. Brecht — Der Augsburger Kreidekreis. A. Seghers — Das Obdach (Die Charakteristik). T. Popovici — Der Durst (Der Roman). M. Beniuc — Wir Kommunisten.

Gramatică

Din materia claselor V—VIII :

Sprachkundliche Begriffe : Aus der Geschichte der deutschen Sprache. Mundart und Hochsprache. Die Entstehung der neuhochdeutschen Schriftsprache. Erbwort. Lehnwort. Fremdwort. Bedeutungswandel.

Phonetik : Die Einteilung der Laute. Lautwandel bei Beugung und Wortbildung. Die Wortbildung.

Morphologie : Die flektierbaren Wortarten. Der Artikel : Bedeutung ; bestimmter und unbestimmter Artikel ; Deklination. Das Substantiv : Sinn ; Klassifikation ; Genus ; Numerus ; Deklination ; Rolle im Satz. Das Adjektiv : Sinn Komparation ; Deklination ; Rolle im Satz ; Orthographie des Adjektivs. Das Numerale : Sinn ; Arten ; Bildung ; Gebrauch ; Deklination. Orthographie der Numeralien. Das Pronomen : Sinn ; Arten ; Gebrauch : Deklination. Das Verb : Sinn ; Einteilung ; Konjugation ; Rolle im Satz. Die unflektierbaren Wortarten. Das Adverb : Sinn ; Einteilung ; Komparation ; Rolle im Satz. Das Pronomialadverb : Bildung ; Rolle im Satz. Die Präposition : Sinn und Stellung ; Form ; Rektion. Die Konjunktion : Sinn ; Gebrauch ; Einteilung nach der grammatischen Rolle ; Einteilung nach dem Sinn ; Einfluss der Konjunktionen auf die Wortfolge ; Stellung im Satz. Die Interjektion : Einteilung nach dem Sinn ; Interpunktion.

Sintax : Einteilung der Sätze nach Inhalt. Form. Aufbau und Selbständigkeit. Der einfache Satz : a) Der reine einfache Satz. Die Hauptglieder des Satzes : Subjekt, Prädikat. b) Der erweiterte einfache Satz. Die Nebenglieder des Satzes ; Attribut ; Objekt ; Adverbialbestimmungen. Der elliptische Satz. Der zusammengesetzte Satz. Die Satzverbindung ; Satzverbindung und zusammengezogener Satz ; Das Satzgefüge ; Die Nebensätze : Form ; Stellung ; Grad. Der Inhalt der Nebensätze ; Subjektsatz, Prädikatsatz, Attributsatz, Objektsatz und die Adverbialsätze ; Temporalsatz, Lokalsatz, Modalsatz, Kausalsatz.

Interpunktion : Der Apostroph ; die Auslassungspunkte ; der Gedankenstrich ; das Komma in zusammengesetzten Satz.

*

Programa de limba maghiară va fi publicată în „Tanügyi Ujság" nr. 7 din 14 februarie a.c., iar cea de limba germană (maternă), publicată în pagina de față, va apărea și în ziarul „Neuer Weg", nr. 5530. din 11 februarie a.c. Pentru limbile materne ale celorlalte naționalități conlocuitoare se vor folosi programele după care au studiat elevii în școala generală (clasele V—VIII).

PRECIZĂRI

în legătură cu programele disciplinelor pentru concursul de admitere în învățămîntul superior publicate în „Gazeta învățămîntului" din 3. II. 1967

La programa „LIMBA FRANCEZĂ — Lectură literară", se precizează că manualul pentru clasa a X-a este ediția 1965, iar manualul pentru clasa a XI-a, ediția 1966.

La programa „LIMBA RUSĂ — Lectură literară", din opera lui N. V. Gogol (manualul pentru clasa a X-a) și din opera lui N. A. Ostrovski (manualul pentru clasa a XI-a) se cer „fragmente".

La programa „LIMBA LATINĂ — Lectură literară" se precizează că textul „T. L. Carus : De rerum natura", II, 75—79 ; 573—577 ; III, 59—74 ; V, 922—942 ; 983—987 ; 1446—1455 ; VI, 807—815 — este cuprins în manualul pentru clasa a X-a, ediția 1965.

Programele examenelor de grade

În vederea îmbunătățirii programelor pentru examenele de grade, în lunile noiembrie și decembrie 1966 au avut loc la Ministerul Învățămîntului consfătuiri pe specialități, la care au participat cadre didactice din învățămîntul superior, de la institutele de perfecționare și din învățămîntul de cultură generală.

În urma discuțiilor purtate s-a stabilit ca programele pentru gradul definitiv să realizeze o îmbinare armonioasă a problemelor fundamentale cu problemele noi ale specialității și cu cele legate de metodica predării obiectului respectiv, iar la gradul II accentul să cadă pe buna informare a candidaților în domeniul specialității, punîndu-se un accent deosebit pe noutățile științifice, precum și pe cunoașterea temeinică a problemelor de metodică în vederea ridicării continue a măiestriei pedagogice. În privința bibliografiei s-a convenit ca aceasta să cuprindă lucrări de bază în domeniul specialității și lucrări noi de o certă valoare științifică.

După definitivarea lor, materialitatea programelor au fost aprobate și trimise la tipografie pentru a fi tipărite. În cursul lunii februarie a.c. vor fi tipărite și expediate primele programe. Pînă la primirea programelor de studiu individual, cadrele didactice înscrise la examenele de grade pot cere informații cu privire la tematica acestora de la institutele de perfecționare.

Pentru campionatul republican de gimnastică

În prezent se află în curs de desfășurare campionatul republican de gimnastică, la care participă numeroși elevi. Întrucît regulamentul tehnic al Federației de gimnastică a apărut cu întîrziere, Direcția educației fizice și sportului școlar din Ministerul Învățămîntului a stabilit o serie de precizări în privința exercițiilor și penalizărilor, care vor fi difuzate în curînd tuturor unităților școlare.

„Limbă și literatură"

Cele două volume recent apărute — al XI-lea și al XII-lea — ale revistei Limbă și literatură, editată de Societatea de științe istorice și filologice, își aduc contribuția la elucidarea unor probleme de teorie, critică și istorie literară, de limbă și stil, de folclor și metodică a predării limbii și literaturii române.

În volumul al XI-lea al revistei, 15 studii sînt dedicate centenarului Coșbuc. Astfel, I.D. Bălan publică un studiu intitulat „G. Coșbuc, un moment nou în evoluția poeziei românești", Alex. Bojin semnează studiul „Procedee stilistice în poezia lui George Coșbuc", Stefania Golopenția se ocupă de „Structura artistică a poeziei «Vara»" etc.

Rubrica de teorie, critică și istorie literară este ilustrată de 9 studii, din care reținem atenția, printre altele, „Clasicismul lui Mihail Sadoveanu" de acad. Iorgu Iordan, „Iubirea în viața și opera lui V. Alecsandri" de Emil Boldan, „Sensuri umaniste și valori artistice în opera lui Mihail Sadoveanu" de G. G. Ursu. La rubrica „Limbă și stil" consemnăm studiile semnate de acad. Al. Graur — „Prefixe cu rol de indicator", Paul Miclău — „Raportul dintre conținut și formă în limbă", Cornel Săteanu — „Coordonarea explicativă", Ștefania Popescu — „Contribuții la cunoașterea propoziției subiective".

În rîndul materialelor referitoare la metodica predării limbii și literaturii române, menționăm „Lectura în afara clasei și a școlii" de Emilia Milicescu și „Exercițiul de dictare" de Gheorghe Beldescu.

În volumul al XII-lea al revistei, la rubrica „Critică și istorie literară" întîlnim studii semnate de : Silvian Iosifescu („Literatura mărturisirilor"), Sorin Alexandrescu („Tehnica episodului la trei romancieri contemporani : G. Călinescu, Eugen Barbu și Marin Preda"), G. C. Nicolescu („Proza lui Alecsandri"), Al. Husar („Posteritatea «Daciei literare»"), C. D. Papastate („Cîteva probleme de teorie literară la B. P. Hașdeu"). Mircea Braga („Titu Maiorescu și substanța poeziei") Emil Manu („Ambianța literară a debutului arghezian").

La rubrica „Limbă și stil" reținem studiile „Irealul" de Gh. Pealelungi, „Sadoveanu despre stilul artistic al lui Creangă" de Gh. Bulgăr, „Tipizarea caracterelor din «O scrisoare pierdută» în legătură cu limba personajelor" de Toma Măruță. În volum mai figurează studii de folclor, texte, documente și bibliografie, vădind, ca și restul revistei, preocupările redacției pentru abordarea unor probleme de interes deosebit în legătură cu cercetările privind limba și literatura. Ni se pare totuși deficitară preocuparea pentru problemele de metodică a predării limbii și literaturii române. Uneori în rubrica dedicată acestor probleme apar studii de altă natură.

În ansamblu însă cele două volume sînt utile profesorilor de specialitate din învățămîntul de cultură generală.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA : București, Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și la difuzorii din unitățile de învățămînt. Tiparul : Combinatul Poligrafic Casa Scînteii. 60.130